

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551
Dirección y Administración: GRAL.
CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 -
Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo
leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50.
Za druge dežele 2,50 USA-Dolarjev.

AÑO (Leto) X.

BUENOS AIRES, 7 DE JULIO (JULIJA) DE 1939

Núm. (Štev.) 127

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

1816 — 1939

9 DE JULIO

ALARMIRANE VESTI IZ EUROPE

POGODBE V MOSKVI SE NI IN BI SE VERJETNO PRISLO DO NJE LE, ČE BI HITLER OGROŽAL
NEODVISNOST POLJSKE — ALARMANTNE VESTI IZ PODONAVJA IN BALKANA

Argentinski narod se pripravlja, da bo v nedeljo kar na najslovesnejši način praznoval svoj največji praznik neodvisnosti, ki jo je bil leta 1816 proglasil tucumanski kongres.

Povodom obletnice majniške revolucije smo videli kako je prišlo v Buenos Airesu do upora proti Špancem, ki so v tistih časih gospodarili v teh krajih.

Pobudo za upor so bili dali "criollos" Angleži, ki so bili dvakrat poskusili s svojimi vojnimi ladjami poslati se španskim kolonij, kot je bila takrat Argentina.

Če bi imeli Angleži opravka same s Španci, bi bili namero skoro gotovo tudi dosegli, kajti podkralj Sobremonte je bil s svojimi četami pobegnil, kakor hitro je zagledal bližajoče se angleške ladje, v notranjost se je umaknil. Upor je bil organiziral francoski pomorski častnik Liniers, ki je bil obakrat leta 1806 in 1807, zavrnil Angleže, ki so končno opustili namero, da bi napravili iz tukajšnje zemlje svojo kolonijo.

To je bil prvi povod za majniško revolucijo, ko so domačini prvi krat prišli do svoje vlade. Liniers je seveda skušal to gibanje zatreti, a se mu ni bilo posrečilo ter je bil po več porazih vjet in ustreljen v cordobskem kraju Cabeza de Tigre. Zgledu buenosairesčanov je naslednjega leta sledil tudi sosedni Paragvaj ter je prepodil španskega guvernerja in njegovo vojaštvo iz dežele.

Po odločilni bitki pri Saltosu se je sestala ustavodajna skupščina, ki je imela dati osvobodjenim deželam ustavo. Med provincami in Buenos Airesom pa so kmalu nastala velika nasprotstva. Buenos Aires je hotel nasprotstva, Buenos Aires je hotel na vsak način izsiliti centralistično ureditev države, medtem ko so province tako ureditev odklanjale ter zahtevale svojo avtonomijo. Ko so se zahtevale svoje avtonomije. Ko so se tako provincialni "gauchos" in buenosaireski "porteños" prepirali med seboj, so Španci v Peruju in Chileju spet prišli k sebi ter pričeli ogrožati "Združene pokrajine, kakor se je takrat imenovala sedanja Argentina. Tudi takozvana "Banda Oriental" ali sedanji Urugvaj se je takrat odcepil.

V takšnih prilikah, ko je vladalo notranje nesoglasje in je od zunaj prežal sovražnik na deželo, se je bil v Tucumánu sestel nov kongres, ki je leta 1816 proglasil neodvisnost Združenih laplatskih provinc in sedanje republike Argentine.

Temeljni kamen za novo veliko državo, v katero je usoda zanesla tudi nas jugoslovanske izseljence, je bil tedaj postavljen. Takrat se je pričelo za to ljudstvo novo življenje, ki je še danes v polnem mladostnem razvoju. Argentincem se tudi mi izseljenci ob praznovanju njihovega največjega praznika iskreno pridružujemo in ji želimo najlepše bodočnosti ter smo ji in ji bomo tudi sami pomagali jo ustvarjati v znaku hvaležnosti, da nas je tako gostoljubno sprejela v svoje naročje.

Minister dr. Mehmed Spaho umrl

V Beogradu je nenadoma umrl minister dr. Mehmed Spaho, vodja muslimanske stranke in podpredsednik J.R.Z.

Za naslednika pok. dr. Spahe v stranki in v vladi je imenovan dr. Džafer Kulenović.

Sovjeti so angleško noto za troporazum zavrgli. Pogajanja se vlečejo že kake tri mesece in so vedno na istem mestu, ker Rusi od svojih zahtev nočejo ničesar popustiti, kar so lahko v Londonu že prvi dan vedeli, da ne bodo, če hočejo sovjeti biti le malo dosledni ter se maščevati za Monakovo. Chamberlainu do pogodbe pravzaprav ni ni, marveč bi se zato odločil šele v skrajni sili, in se tudi bo, če bi naprimer Hitler napadel svobodno mesto Gdansk, ki sega je Poljska odločila braniti z orožjem in bi ji po pogodbi in še posebnem zagotovitvi morali Anglija in Francija hiteti na pomoč, kar je navsezadnje le verjetno, da bi se res zgodilo, a bi pomoč brez Rusije malo ali pa nič ne zalegla. Hitler ima namen z bliskovito naglico Gdansk vprašanje rešiti, tako, da bi morala pravzaprav Poljska napasti Nemčijo, kar pa bi ji v zadnjem hipu veliki zavezanci najbrže odsvetovali. tako vsaj se zdi, da računa Hitler.

V Berlinu očitno niso popolnoma na jasnem glede Chamberlainove politike, zato trdijo nekateri, da je nemška armada pripravljena tudi na eventualnosti ter podobno kot Češkoslovaško okupirati Madžarsko, Bolgarijo in Jugoslavijo, ki so od velikih demokracij nezaščitene, a imajo zagotovljeno nedotakljivost od strani totalitarnih režimov, ki seveda pomeni toliko kot če bi velj obljubil varstvo ovi. Od tod pa da namerava Nemčija izvesti vdar v Rumunsko in na Balkan s pomočjo Italije od druge strani. Tem narodom pa ne mislijo vzeti narodne svobode, marveč le politično in gospodarsko, kakršne usode so bili ti narodi več ali manj še do svetovne vojne vajeni ter računajo, da bi se ji tudi ponovno z raznimi pripomočki, ki so ljudstvu sveti, kmalu privadili. Imajo že tudi izbrane svoje fašistične poglavarje, kot je naprimer češki Gajda, ki bi vodili usodo teh podjarmljenih narodov po navodilih iz Berlina in Rima.

Take in podobne alarmantne vesti prihajajo iz Evrope, ki jih nekateri željni senzacij naravnost z užitek prebavljajo. Nas pa seveda take vesti prav nič ne vznemirjajo, kajti naša usoda in naša bodočnost je predvsem od nas odvisna in bo

taka kakršno si bomo znali mi ustvariti. Četudi se morda Hitler in Mussolini res bavita s zgoraj navedenimi načrti, so to računi brez kretnarja.

Politični in z njim v zvezi tudi gospodarski položaj je seveda v Evropi vse prej kot razveseljiv. S položajem v Evropi, kar je naravno, pa se je poslabšal ves svetovni gospodarski sestav. Trgovina je v velikem zastoju, kajti vse govori samo o vojni in se vsak boji svoj kapital riskirati, od katerega sta delavec in kmet v današnjem gospodarskem sistemu v veliki če že ne v polni meri odvisna.

Angleško popuščanje in pomirjevalna politika ni prinesla miru, pač pa kaže, da je zmedene razmere, ki bi se morale že davno v mednarodnem sporazumu določiti in zaključiti in s tem omogočiti naravni gospodarski razvoj vseh držav, še poostrižila in zavlekla v nedogled. Tega se vedno bolj zavedajo tudi mnogi angleški odgovorni politiki, ki očitno z današnjo Chamberlainovo vlado niso zadovoljni. Na njih strani je vsak dan očitneje tudi angleški tisk, ki zahteva odstopitev Chamberlainove vlade ter naj bi stopila v vlado Churchill in bivši zunanji minister Eden. To seveda tudi sovjeti želijo in bi bili napram vsaki drugi vladi bolj popustljivi nego so napram Chamberlainovi. Sicer se ne more trditi, da bi Chamberlain v svojih načelih in nazorih ne imel tudi prav,

Sirovine in prehrana v slučaju vojne

"Manchester Guardian" razpravlja o vojni vzdržnosti velesil in piše o tem velezanimivem in sodobnem vprašanju to-le:

Prevladuje naziranje, da bo v bodoči vojni najboljše letalo vzdržalo povprečno največ dva meseca, ne računajoč pri tem življenje pilota. Če je temu tako, se bo morala letalska sila vojujoče države obnoviti šestkrat v enem letu. Zavaljo tega posvečajo čedalje več pozornosti industrijski kapaciteti velesil, nego njihovi sedanji moči, kajti kar drži za letala, drži tudi v pogledu municije. Na koncu bo namreč zmagal tisti, ki bo imel večjo industrijsko proizvodnjo.

Pok minister dr. Spaho ko nedavno otvarja dela pri gradnji železniške proge čeromelj—Vrbosko

a bi moral vedeti, da z ljudmi kot sta Hitler in Mussolini ni mogoče razpravljati o miru, ker vsa nemška nacistična in italijanska fašistična politika sloni na bajonetih in nasilju.

Zanimivo je, kako italijansko fašistično časopisje prikazuje svojemu ljudstvu evropski položaj. Piše namreč kot da so totalitarni režimi v nevarnosti pred demokratičnimi, ki jih zadnji nameravajo napasti ter se s tega razloga silno oborožujejo. A da fašistične zveze ne bodo ukanili ter da so nemške Kruppove in Škodove tovarne v stanu dobavljati dvakrat toliko vojni potrebščin, ki jih tudi izdelujejo dnevno, kot to morejo v demokratičnih državah. Zelo je to časopisje veselo tudi, da ne more priti do zveze v Moskvi in po njih mnenju tudi da ne bo prišlo, če da sovjeti se vendar ne bodo šli tepsti za tuje interese. Vsak preprost čitatelj pa bo, seveda izven Italije in Nemčije, kjer tisk ni svoboden, takoj razumel kam pes taco moli. Fašistični vodje bodo pač samo toliko časa strahovali evropska ljudstva, dokler se ne bodo demokratične države odločile za enoten nastop, kot ga je posebno predsednik Združenih držav Roosevelt že večkrat priporočal. Do tega bo tudi seveda prej ali slej moralo priti. In bo za boljše bodočnost evropskih narodov in končno narodov vsega sveta najboljše, če se že itak do skrajnosti slabe razmere priženejo do konca.

Ostale velesile, vključivši Italijo in Japonsko, bi mogoče mogle kriti svoje potrebe po živilih doma. Problem prehrane torej, izvzemši Veliko Britanijo in Nemčijo, v teh državah ne bo pereč. Drugače pa je z vprašanjem sirovin. Edino Rusija in ameriške Zedinjene države imajo vse potrebne sirovine doma. Rusija in Amerika imata doma vse, prav vse, kar je potrebno za vojno: premog, železno rudo, petrolej in bombaž. Anglija in Nemčija imata premoga več nego za lastno potrebo, toda nobena nima dovolj železne rude. Francija ima železne rude več nego za lastno potrebo, toda nima premoga. Italija in Japonska pa nimata ne premoga ne železne rude.

Vse velesile, izvzemši Rusijo in Ameriko, morajo tudi uvažati volno, baker in mangan, vse brez izjeme pa morajo uvažati kavek in nikel. Položaj se da v tem pogledu izboljšati s sintetično proizvodnjo, ki pa ni ravno poceni. A kar je glavno, Nemčija bi potrebovala letno 15 milijonov ton olja, dobi mje lani imela samo dva milijona in pol ton tega goriva. Tudi v pogledu železne rude je Nemčija vse prej nego zavidanja vredna, kajti navzlic priključitvi Češke in Moravske proizvaja sama letno komaj eno četrtino količine železne rude, ki bi ji bila potrebna.

Iz vsega tega je razvidno, da so od uvoza odvisne vse velesile, demokracije prav tako kakor totalitarne države.

Kardinala Innitzerja so nacisti dejansko napadli

Ko je preteklo nedeljo kardinal Innitzer pregledoval svoje župnije, so ga nacisti v bližini Dunaja dejansko napadli. Razbili so mu tudi šipe avtomobila. Že prej pa so ga obmetavali z raznimi priimki.

Ko je kardinal zapuščal neko cerkev, se je ogrnil s staro sotano, da bi ga izzivali ne prepoznali, a ga je neki učitelj takoj spoznal ter ga pričel obmetavati z jajci in kričati, da ima na vesti umor dveh nacistov iz leta 1934. Eden izmed manifestantov ga je tedaj dejansko udaril z dežnikom, da mu je skoro padla kardinalska kapa z glave. Če bi ne bili takoj posegli vmes orožniki, bogve kaj bi se še zgodilo.

Vsi, ki se smatramo za spodobne ljudi, take prostaške napade na katerokoli osebo odločno obsojamo, a za kardinala Innitzerja in še za mnoge druge visoke cerkvene dostojanstvenike pa je le prav in na mestu, če od bliže spoznajo fašistično kulturo. Če kdo verjame, da so italijanski fašisti boljši nego nemški nacisti, potem se moti, kajti Mussolini samo zato trpi duhovščino, ker so se mu vdinili za pokorne hlapce ter med preprostim ljudstvom, kot je navada, s propagando vdane potrpežljivosti in božje jeze nad ljudstvom, če bi se "predpostavljeno" postavilo po robu, tlačijo upor, ki vključ vsemu tli v narodu. Francoškemu kardinalu se ni treba bati recimo francoskih komunistov, medtem ko je kardinal Innitzer znan nasprotnik recimo ruskega komunizma in je bila katoliška cerkev do danes ter je še vedno na strani izkoriščevalcev ter dejansko pomaga ustvarjati nezadovoljstvo med ljudstvom in s tem seveda "komunizem".

Ko je krvolok Franco z nemškimi in italijanskimi legijami tlačil in vsaj zaenkrat potlačil ustajajočo svobodo španskega naroda, je katoliška cerkev s svojo višjo duhovščino zvesto pomagala ter je bil ves vodilni katoliški tisk v službi fašistične agresivnosti, a Bog se bo prej ali slej tudi na španski narod spomnil ter terjal zadoščenje za storjene mu krivice.

Argentinske vesti

PROSLAVA DRŽAVNEGA PRAZNIKA

Argentina dela velike slavnostne priprave, da bo čim dostojnejše praznovala za praznikom 25. maja največji državni praznik "9 de Julio".

PROPAGANDNI LETAKI

Neki odbor za propagiranje miru je razmnožil po buenosaireskem mestu letake, v katerih pozivlja ljudstvo naj bojkotira vse nemške produkte in naj tudi ne zaupa nemškim denarnim zavodom svojih prihrankov in denarnih pošiljatev.

Morda bomo v prihodnji številki prinesli prevod letaka v celoti.

NOV POLJSKI MOTORNIK

V soboto bo prvič priplul v tukajšnje pristanišče poljski motornik "Sobieski".

Motornik je moderen ter ima 11.500 ton.

OBLETNICA SMRTI H. IRIGOYENA

V ponedeljek je preteklo 6 let, od kar je umrl bivši državni predsednik Argentine, Hipolito Irigoyen.

BREZPOSELSTVO V PROVINCI SAN JUAN

Politična nestrpnost strank v provinci San Juan goni to provinco v brezdelje. Vsa javna dela ter mnoga zasebna skoro docela počivajo, kar povzroča, da je kakih 10.000 delavcev brez dela. V tej zadevi je dospel te dni v Buenos Aires interventor, ki je dr. Ortizu orisal težko stanje province in njenega delavstva ter prosil pomoči. Dr. Ortiz je obljubil, da se bo za provinco zavzel.

VLADNI DEKRET O PRISELJENSKIH SOLAH

Precej razmotrivanja je v tukajšnji argentinski javnosti dala neka publikacija, objavljena v Milanu, ki je ostro napadala ta dekret argentinske vlade. O tej publikaciji je bilo govora celo v tukajšnjem zunanjem ministrstvu.

Neverjetno!

Prva Slovenska krojačnica

v Villa Devoto Vam nudi ugodno priliko za zimske obleke, suknje in površnike

NE ODLAŠAJTE

V zalogi velika izbira prvovrstnega blaga — Priporočila se

DANIEL KOSIČ

Villa Devoto

Ul. Calderón 3098

Kavarna in pizzerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo

Rojakom se priporočata

PETER FILIPČIČ

in JUSTO KRALJ

WARNES 2101 esq. Garmendia

La Paternal Bs. Aires

slovenska tovarna mozaika

Velika izbira granitnega, apnenčevega in večbarvnega mozaika. Specialno izdelovanje granitnih stopnic ter vseh v to stroko spadajočih del

Albert Gregorič

J. Pedro Varela 5233

U. T. 50-5383

Villa Devoto Buenos Aires

zasebno J. P. Varela 5130

Mintser g. dr. Izidor Cinkar v razgovoru z argentinskim ministrom ar. Cantilem

GENERAL ESTIGARRIBIA OD-POTOVAL

Novoizvoljeni predsednik republike Paraguay, general Estigarribia, ki se je dalj časa zamudil tu v Argentini, se je v sredo na topničarki "Paraná", odpeljal proti svoji domovini. Prvotno je bil namen novega predsednika Paraguaya ostati v Argentini samo do prejšnje sobote, toda razne državne zadeve so ga prisilile, da je zamogel šele sedaj zapustiti Argentino. Dr. Cantilo, argentinski zunanji minister in general Estigarribia sta namreč podpisala več važnih argentinsko-paraguayskih pogodb.

Predsednik Paraguaya je prejel povabilo tudi od republik Bolivije in Chileja, da ju poseti.

TRI NOVE HIŠE ZA DELAVCE

Vlada namerava zgraditi tri cene ne hiše v okrajih Nueva Chicago in Boca za delavce, na Caballitu pa za uradnike in državne nameščenice.

V načrtu, ki ga je predlagal nedavno umrl senator Ferdinando Sagüer, je zamišljenih 10.970 oddelkov po eno, tri in štiri spalnice, kuhinja, kopalnica z mrzlo in toplo vodo, dvorišče, prostor za sušenje perila in drugimi modernimi pritliklami. Vsako stanovanje bi bilo ločeno ter bi stalo mesečno od 20 do 30 pesov.

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Rojaki

Predno si naročite obleko OBISČITE

KROJAČNICO

Cirila Podgornik

ki Vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozihih.

CENE ZMERNE

TINO GASTA 5231

Villa Devoto

DOMAČE VESTI

ŠTORKLJA

V petek 30. junija, je obiskala štorklja našega rojaka Vladka Krmača iz Kojškega ter prinesla njegovi ženi Jožici roj. Cigoj, doma iz Oseka, zdravo dekletce, ki je dobilo ime Diana.

Srečnim staršem naše čestitke!

Spet novo domače podjetje

Naš znani rojak Josip Živec je otvoril v ulici Gavilán 2678 tik mosta na Avenidi San Martin na Paternalu, svojo lastno delavnico za tapetirano pohištvo. Znašel je tudi zelo praktičen način "zofa-cama" in je dal iznajdbo patentirati. Zofa-postelja je tako napravljena, da se s pomočjo zmeti zofa obrne ter postane postelja. Ta način zofe-postelje je zelo priporočljiv za one, ki nimajo več sob na razpolago in recimo nanese prilika, da pride na obisk sorodnik ali prijatelj ter ga pri najbolj volji ni mogoče prenočiti. V tem slučaju pa se iz zofe takoj napravi mehko, (zofa se namreč obrne spodaj, da pride postelja zgoraj) posteljo, ki drugače v sobi ali kjerkoli se nahaja ne dela napotja, marveč tvori potreben del pohištva.

Te vrste "zofa-cama" ima tudi to prednost, da je primeroma zelo poceni, o čemer se lahko zainteresiranci prepričate sami pri našem rojaku, ki ga toplotno priporočamo.

Objave poslaništva

Kr. jugosl. poslaništvo poziva naslednje izseljence, da se zglašajo:

Mance Anton iz Zagreba. Ne oglasja se že od 1934 leta. Navadno se je nahajal v P. R. Saenz Peña, Chaco. **Sestak Mijo** iz Bukovca. Ne javlja se od 1935 leta.

Vranješ Jure iz Poljice. Že 7 let se ni javil svojem. Kje bi se nahajal, ni znano.

Katunarić Franzito. Drugih podatkov ni.

Savić Josip iz Komesarca št. 60. Kje bi se on nahajal ni znano.

Papac Boško, roj. 1906 leta v selu Bitanji (Hercegovina) primorska banovina. Ne zglašja se že 6 let. Zadnjikrat se je zglašil iz Tandila F.C.S.

Kuzminović Nikola iz Brezine pri Cirkveni, savska banovina. Ne javlja se od 1938 leta.

Feger Franz in **Terezija** iz Glogonja. Leta 1937 in sicer novembra meseca sta živela na Piñeyru (Avellaneda).

Mila Pjevac iz Cetingrada. Pred 10 leti je navadno živela u Rosariu.

KROJAČNICA

Martin Turk

ima na izbero vsakovrstnih vzorcev ter Vam napravi elegantno obleko.

Prepričajte se!

LORIA 1760

Buenos Aires

Ugodna prilika

za čitatelje Slovenskega Lista

JAMIE.

Kombinirano pohištvo za jedilnico in spalnico obstoječe iz 15 komadov za samo \$ 225.

Avda. SAN MARTIN 2700

U. T. 59-0504

(Nasproti pošte)

"SLOVENSKI DOM"

Gral. César Díaz 1657 — U. T. 59 (Paternal) 3667 — Buenos Aires

PROSTORI: odprti za članstvo vsak dan od 7. ure zvečer naprej; ob nedeljah in praznikih pa ves dan.

PEVSKÉ VAJE: vsak petek in nedeljo.

DRAMATİČNE VAJE: vsak ponedeljek in sredo.

GODBENE VAJE: vsak torek, četrtek in soboto.

DRUŠTVO PRIREJA: domače zabave in večje kulturne prireditve ter nastopajo zbori in solisti od časa do časa na jugoslovanski radio-ur.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s kakimi 900 knjigami ter se prečita letno okrog štiristo.

DRUŠTVO RAZPOLAGA: s krogliščem ter drugimi igrami za moške, ženske in otroke.

POSTANI ČLAN tudi ti ter sodeluj in poslužuj se v društvu onega, za kar čutiš največ veselja!

STARŠI, ki želite, da bi se vaš sin ali hčerka, izučila v glasbi bodisi violine ali klavirja, prijavite jih v društvo. Pouk brezplačen.

Prokurica Pero iz Pridvorja. V Argentino je dospel leta 1928. Že več let kot tri leta pa se ne javlja več svojem.

Jurišić Stevan iz Vel. Grdjevca. Nahaja se že več kot 12 let v Argentini ter se že 3 leta ne javlja svojem. Kolikor je znano, je bil nazadnje zaposlen kot potnik pri "Frigorífico Wilson", Val. Alsina F.C.S.

Budisavljević Ilija iz Brdskog Stupnika. Leta 1934 se je zglašil iz San Eduardo F.C.C.A.

Brkljačić Marko iz Ličkog Novi št. 23. V Argentino je dospel leta 1927. Leta 1930 se je menda nahajal v Alta Córdoba F.C.C.A.

Išpanović Josip iz Vukovara. Podatkov ni.

Požar Janez iz Vel. Doline. Leta 1931 se je zglašil iz Buenos Airesa.

Paljan Stevo iz Drljanovca. 1936 leta se je zglašil iz Buenos Airesa.

Thierry Dražen iz Zagreba. Leta 1931 se je zglašil iz Buenos Airesa.

Perasović Anton iz Gašince. Prisilil se je 1927 leta, pa se sploh ni več javil svojem.

Petrović Mladen iz Kusiča, Bela Crkva. Podatkov ni.

Kosanović Stevan iz Djurdjevca. Dospel je v Argentino 1928 leta. Zadnjikrat se je zglašil leta 1929 iz Buenos Airesa, kjer je bil zaposlen v nekem frigorifiku.

Koklič Martin iz Kamnice. Ne javlja se že 8 let. Zaposlen je bil v Derqui.

Radaković Kravić Mile iz Mogorjca. Star je 59 do 61 let. Doselil se je pred 34 leti. Zadnjikrat se je zglašil 1914 leta iz Buenos Airesa.

Rukavina Ante iz Otočca št. 257. On je star okrog 78 let. Prisilil se je pred 40 leti ter se je do leta 1932 vedno javljal. Od tega časa pa se ne javlja več.

Sekošan Josip iz Vel. Torka št. 73. Izzelil se je iz domovine leta 1929 ter se ni nikoli svojem javil.

Uršič Jakob iz Drežnice št. 21. Od leta 1930 do 1932 se je nahajal v Buenos Airesu. Od tega časa pa se več ne javlja in se ne ve kje se nahaja.

Ve bi kdo od rojakov vedel za naslov katerega zgoraj imenovanih, je naprosen, da javi kr. poslaništvu.

NEMSKI OBISK

Postojna, maja 1939. — Pred par dnevi se je mudila v Istri skupina Nemcev, članov nemške "Fronte dela". Obiskali so razne kraje, njihov obisk pa je bil namenjen predvsem rudniku v Labinu, kjer so si natančno ogledali vse rudniške naprave. Nemci so se preko Trsta vrnili domov.

CAJA NACIONAL

DE

AHORRO POSTAL

I. — VENTAJAS EXTRAORDINARIAS.

que ninguna otra institución de ahorro del país puede ofrecer a sus depositantes:

1. Inembargabilidad de los depósitos, hasta \$ 5.000.
2. Inembargabilidad de la propiedad urbana o rural adquirida con los depósitos, hasta \$ 10.000.
3. Facilidad de operar con una misma libreta desde cualquier punto, por intermedio de oficinas de correos diseminadas en todo el país.
4. Exención de franqueo de toda la correspondencia y absoluta gratuidad de los reembolsos telegráficos.

II. — VENTAJAS ESPECIALES.

que muy pocas instituciones de ahorro del país pueden ofrecer a sus depositantes:

1. Garantía de la Nación sobre todas las operaciones.
2. Inversión segura de los depósitos, en títulos de renta y cédulas hipotecarias.
3. Fondo de garantía de los depósitos, constituido con las utilidades anuales.
4. Facilidades para mujeres casadas y depositantes menores. Las primeras pueden depositar y retirar sus ahorros sin intervención del esposo; los segundos pueden efectuar depósitos libremente, retirar por sí solos hasta \$ 50 anuales, y extraer cualquier importe con autorización del representante.
5. Pequeños reembolsos a la vista, hasta \$ 20, mediante "cédula para reembolsos" que se facilita a los depositantes que la solicitan.
6. Depósitos mínimos, desde un peso y facilidad para ahorrar centavos mediante sistemas de boletines y alcancías.
7. Aceptación de depósitos mayores, sin plazo fijo, a interés.
8. Facilidades en los trámites por fallecimiento del titular, cuyos fondos se entregan directamente a los derecho-habientes que acrediten vínculos de herederos forzosos (sin juicio sucesorio ni trámite judicial alguno), cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 5.000. En iguales condiciones se entrega directamente los fondos dejados entre hermanos, cuando el saldo de la cuenta no excede de \$ 500.
9. Reintegros a domicilio, en casos de enfermedad de los titulares de cuenta, por sumas no menores de \$ 5.
10. Horario excepcional, por intermedio de la Administración Central y de las oficinas de correos habilitadas.

Slovinci doma in po svetu

Vojaštvo v Italiji povečini zopet že doma

Veliko važnost italijanska vlada polaga na to, da kmetijstvo vsaj ne bi nazadovalo. Zato je temu vprašanju posvetila tudi svojo skrb. Zadnje čase smo mnogo slišali, kako je tudi Italija hitela klicati pod orožje svoje vojaške letnike, zdaj pa s čisto drugačnim občutkom beremo, da je bilo že iz italijanske vojske odpuščenih kar 100.000 ljudi, in sicer predvsem zato, da ne bo trpelo delo na poljih, če bi bilo premalo delavcev. Tako se je tudi v Julijsko Krajino v zadnjem času vrnilo od vojakov prav lepo število prej vpoklicanih vojaških obveznikov in se tako zdaj spet lahko v krogu svojih družin posvete delu na svojih kmetijah.

ZNAMENITOST KRAŠKIH JAM

Podzemeljske kraške jame privabijo dokaj tujece, čeprav seveda vse ne toliko, kot na pr. Postojnska jama, ki je oblagodarjena menda z vsemi krasotami, kar jih skriva v sebi kraška zemlja. Italijani pa se zelo prizadevajo, da bi vzbudili čim več zanimanja še za druge podzemeljske jame, ne samo za Postojnsko. Tako so se zadnje čase z vso vnemo spravili tudi na Škocijansko jamo in jo preurejajo, kolikor se le da. Vedno kaj delajo v njej, prenavljajo stare poti in steze, ali pa grade nove, pri čemer pa seveda naltavajo na precejšnje težave. Toda največje preglavice pa jim menda res dela napeljava elektrike, kakor da bi to, kar je ustvarila narava, na noben način ne hotela podati roke onemu, kar so ustvarile človeške roke in njegova iznajdljivost.

DVAJSETLETNICA ZDRUŽENJA JUGOSLOVANSKIH GLEDALSKIH IGRALCEV

Dvajsetletnico Zdrženja jugoslovanskih gledaliških igralcev bodo letos proslavili v Nišu. V okvirju te proslave bo cela vrsta raznih prireditvev, pri katerih bodo sodelovali igralci s posameznih gledališč v naši državi. Proslava bo trajala od 4. do 6. julija.

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325
U. T. 22 - 8327
DOCK SUD

KROJAČNICA

"PRI ZVEZDI"

Vam nudi najboljše angleško blago (SUPERLAN)

Izdelujem obleke po najnovejši modi — V zalogi je tudi velika izbira vsakovrstnega blaga.

Cene nizke.

Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIČ

TRELLES 2642

U. T. 59 - 1232

Slovenska mati s številnimi otroci ni bila deležna odlikovanja

Kakor poroča "Koroški Slovenec", so odlikovali z zaslužnim križcem nad 70 let stare matere s številnimi otroci. V Rožeku se je zgodilo, da je bila k odlikovanju vabljen tudi slovenska mati Marija Ropač, po domače Majarjeva mati iz Dol, ki je stara nad 70 let in ima 12 otrok. Pred proslavo pa ji je komisija, ki je izročala odlikovanjem materam zaslužne križce, izjavila, da bodo odlikovane samo nemške matere, in slovensko mater odslovila.

V KORIST POPLAVLJENCEM

Člani hrvaškega narodnega gledališča in zagrebske filharmonije so v velikem gledališču v Zagrebu priredili koncert v korist poplavljenecem. Na programu je izvajana "Slava njima", delo M. Ogrizovića, ki ga je režiral dr. Branko Gavella, drugo dejanje "Porina" in "Eroica", tretja Beethovnova sinfonijska. Cene ložam so bile po 1000 Din, vsak sedež v parterju 200 Din, na balkonu pa 100 dinarjev.

VAŽNA ODKRITJA

Sarajevski muzej je te dni dobil obvestilo, da so pri vasi Rustovu v okraju Sanski most kmetje slučajno odkrili prazgodovinsko naselje jamskih ljudi.

"Kmečki dan" v Šmohorju na Koroškem

Izpred Poludnika na Koroškem pišejo: Sredi maja smo imeli v Šmohorju okrogli kmečki dan. Udeležila se ga je vsa okolica. Na trgu in v gostilnah se je govorilo ponajveč slovensko. Najlepa točka je bil poleg slavnostnih govorov nastop Ziljanek v slikovitih slovenskih nošah. Kakih 150 fantov in deklet je jahalo oziroma korakalo v spredu. Brški fantje so pokazali "števnanje" ter "rej pod lipo". Tudi par Nemk je bilo oblečenih v slovensko nošo. Po hoji in po obnašanju pa se jim je takoj poznalo, da jim noša ni domača. Ziljska "dečla" se v noši zaveda, da mora govoriti samo svoje mehko ziljsko narečje, če naj je pristna Ziljanka. V gospodarskem in socialnem pogledu beležimo napredek. Ljudje imajo delo in zaslužek, potepuhov in beračev ni. Večina dobiva podpore za otroke, žal so pri tem izvzeti nekateri Slovenci. Regulacija Zilje napreduje. Med Dolami in Napolami teče reka globoko v strugi in ne vidi več preko bregov, ka mbi jo udrila ob dežju. Celo ob sedanjem deževju ni bilo več poplav.

VLADIMIR ŠAPONJIČ, GENERALNI KONZUL V TRSTU

Pred nedavnim je bil imenovan za ravnatelja političnega oddelka pri zunanjem ministrstvu v Beogradu tržaški generalni konzul Radovan Petrovič. Za kratko dobo je ostalo to mesto v Trstu nezasedeno. Te dni je bil za generalnega konzula v Trstu

imenovan Vladimir Šaponjič, ki je bil že prej na jugoslovanskem konzulatu v Zadru in v poslaništvu v Albaniji. Za to, kdo bo novi tržaški generalni konzul, je vladalo med prebivalstvom precejšnje zanimanje, saj je takšno mesto posebno v Trstu zelo važno. Ko so pa zvedeli, da bo novi konzul Vladimir Šaponjič, je ta vest prijetno odjeknila, saj prevladuje prepričanje, da je sem prišel mož, ki je in bo na mestu.

Jugoslavija dobila novo vojno ladjo

Novo ladjo za jugoslovansko mornarico so pred kratkim spustili v morje v Trstu. Ladja nosi ime "Beli orel". Dodeljena je jugoslovanski vojni mornarici kot pomožna ladja. Družba "Cantieri Riuniti del Adriatico" je nato priredila slavnostno kosilo na čast jugoslovanskemu zastopstvu. Predsednik družbe Giunta je v svojem pozdravnem govoru povdarjal prevsem tesne prijateljske odnose med Jugoslavijo in Italijo ter naglasil, da je ta splovitev le ponosen začetek tistega delovanja, ki bo za vedno družilo obe državi. Končno je nazdravil veliki bodočnosti Jugoslavije, kralju Petru in knezu Namestniku Pavlu.

V znamenju prijateljstva - Spremenjeni priimki

Goriški prefekt je izdal odlok po katerem so bili med drugim spremenjeni ti-le priimki v rihemberski občini: Kodrič v Codri, Nussdorfer v Nocchioli, Jejič v Iecini, Furlan v Furlani in Šubelj v Šubelli.

NADŠKOF MARGOTTI LJUBI NA JEZIK?

Nadžkof Margotti je na povabilo našega knezoškofa naj se udeleži kongresa, poslal pismo v slovenščini. Sporoča, da se bo z velikim veseljem udeležil zaključne kongresne slovesnosti 30. julija. Želi vse dobro in blagoslov kongresu sploh. K posvetovanjem in zborovanjem bo poslal preč. monsg. Jožefa Veljica, stolnega kanonika, kot škofijskega delegata. Nadškof obljublja, da bo svojim vernikom priporočal molitve za srečen uspeh tega kongresa, ki je, kakor sam pravi, današnjim časom primeren in potreben, in za katerega hoče tudi sam veliko in goreče moliti!!

NARAŠČANJE VLOG V JUGOSLOVANSKIH DENARNIH ZAVODIH

Skupne hranilne vloge pri jugo-

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOŽA: Kronični izpuhki, mozoljčki. Izpadanje las. Ultraviolečni žarki. ZLATO ZILLO: zdravimo brez brez operacije in bolečin.

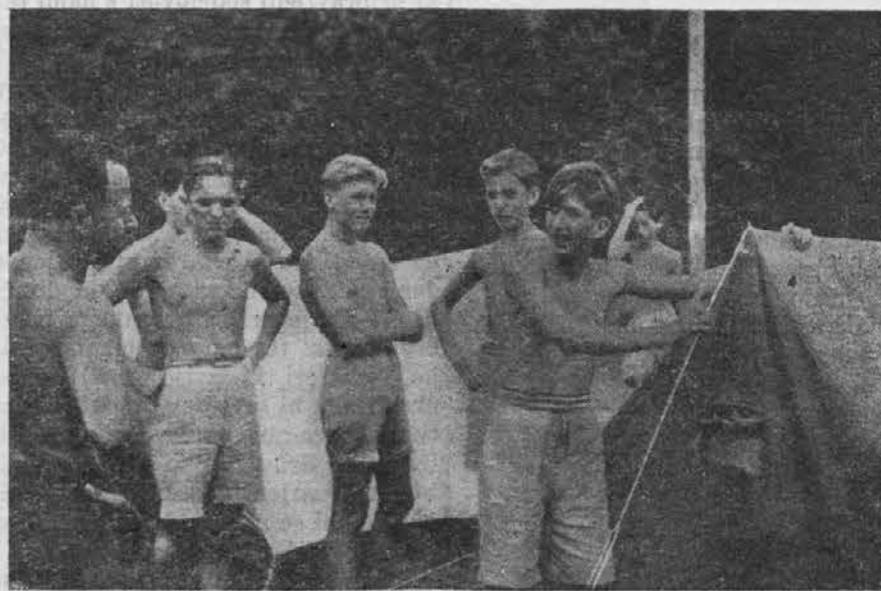
SPOLNA ŠIBKOST: Hlra regeneracija po prof. Cicarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost. REVMAZEM: kila, nadua, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.

GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAČEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

OD 9-12 OB NEDELJAH OD 8-12

Rivadavia 3070

PLAZA ONCE

Kralj Peter II. na počitnicah na Jadranu, v družbi s svojimi tovariši

slovanskih bankah in hranilnicah so znašale v januarju 1939 11.478 milijonov, to je za 240 milijonov več, kakor v januarju 1938. Od te svote je bilo naloženih pri poštni hranilnici in državni hipotekarni banki 2799 milijonov din.

BAUKSIT IN ALUMINIJ V JUGOSLAVIJI

Leta 1938 se je proizvedlo v Jugoslaviji iz domačega bauksita 1260 ton aluminija. Tozadevna industrija pa se izgraja naprej. V novi veliki tovarni aluminija v Lozovcu, kjer je bilo instaliranih lani 28 električnih peči za predelovanje aluminijevega oksida v aluminij, je instaliranih 6 novih električnih peči. Ta nova industrija se je razvila sicer izven Slovenije. Za Slovenijo pa je to v toliko važno, ker izdelujemo v kemični tovarni v Mostah pri Ljubljani polfabrikat za aluminij, ki je moral iti doslej ves v inozemstvo, od koder smo morali potem aluminij kupovati. Sedaj se bo izdeloval aluminij doma in to v takih količinah, da se bo lahko še izvažal.

TUJI KAPITAL V JUGOSLAVIJI

V nasi industriji je investiranega na 1.162 milijonov dinarjev nemškega kapitala in to 427 milijonov v akcije, 734,7 milijonov dinarjev pa v industrijske kredite. Dve tretjini teh investicij odpade na bivšo Čehoslovako. Do sedaj je zavzemala po kapitalu, investiranem v našem gospodarstvu, prvo mesto Francija z 1056 milijoni, drugo Anglija z 873 milijoni. Sedaj je stopila na prvo mesto Nemčija, ki svoje investicije v Jugoslaviji stalno povečava, tako da se more ceniti, da znašajo trenutno že okrog 1500 milijonov dinarjev.

ITALIJA HOČE IZKORISČATI JUGOSLOVANSKO PRIRODNO BOGASTVO

Italijanski konzorcij je zaprosil za dovoljenje, da bi smel zgraditi na reki Drini dve veliki električni centrali, ki bi proizvajali skupno za 80.000 konjskih sil elektrike. Po kalkulacijah naj bi znašali proizvodni stroški iz teh elektrarn 15 do 25 para na kilovatno uro.

ZBOROVANJE ODBORA J.R.Z. V BEOGRADU

Zadnje tedne je bil v Beogradu skoraj vsak večer izpolnjen s sestanki, ki jih je sklical novi mestni odbor JRZ za Beograd, Zemun in Pančevo. Na vseh teh sestankih so najpreje strankini funkcionarji poročali o političnem položaju ter predvsem o naporih, ki jih je vlada s strani predsednika Dragiša Cvetkovića polagala v rešitev hrvatskega vprašanja. Strankini pristaši so povsod odobrili delo predsednika vlade ter ostro obsodili rovarjenje skupine bivšega predsednika vlade dr. Stojadinovića in njegove najožje okolice proti sporazumu. Povsod so bili izvoljeni tudi novi krajevni odbori. Tako je reorganizacija stranke povsod v polnem teku.

PROFESOR PAVLE POPOVIĆ V BEOGRADU UMRL

V Beogradu je umrl tamkajšnji profesor srbske književnosti in znani organizator slavističnih ved Pavle Popović, s Škerlićem in Bogdanom Popovićem predstavnik srbske književne zgodovine. S tem je beograjska univerza izgubila enega svojih najbolj znanih osebnosti ter Slovinci velikega prijatelja.

Hitlerjevo darilo Jugoslaviji

Dva stara srbska topa, ki sta bila doslej v vojnem muzeju na Dunaju, je Hitler na predlog maršala Göringa podaril v znak najvišjega spoštovanja do jugoslovanske armade knezu namestniku ob priliki njegovega odhoda iz Berlina. Oba topa bodo izročili kralju Petru II.

DELNISKA DRUŽBA ZA IZSLEDVANJE RUDNISKIH LEŽIŠČ

V Beogradu bodo ustanovili delniško družbo "Adir" d. d. za izsledovanje in izkoriščanje rudniških ležišč ter ustanovitev kemične in metalurgijske industrije z glavnico 3 milijonov dinarjev. Med glavnimi delničarji je gradbeno podjetje "I. G. Farben". Nemški kapital je dalje prevzel znano gradbeno podjetje "Konstruktor d. d.", ki se bavi z gradbenimi kakor tudi z rudarskimi posli.

HRVATSKO LJUDSTVO SE KLANJA PAPEŽU

Vrhbosanski nadškof dr. Ivan Šarić, ki so je vrnil od avdijske pri sv. očetu v Rimu, je novinarjem izjavil, da ga je papež izredno ljubeče sprejel. Nadškof mu je sporočil poklone duhovništva, obenem pa mu je izrazil zvestobo in udanost vsega hrvatskega naroda. "To sem storil zato", je dejal nadškof, "ker sem bil v to posebno opolnomočen od vodje hrvatskega naroda dr. Vladka Mačka. Sv. Očeta je to izredno razveselilo, pa je vrnil pozdrav ter podelil apostolski blagoslov hrvatskemu narodu in njegovemu vodji".

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo, obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJŠEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostori pripravljeni tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik
EMIL ŽIVEC
Osorio 5085 — La Paternal

"Istra", glasilo slovenskih in hrvatskih emigrantov ima novega urednika

Jugoslovanska javnost je iznenadena po vesti, da je dosedanji urednik znanega glasila slovenskih in hrvatskih emigrantov iz Italije ali bovskega rečeno iz naših krajev, ki jih je dobila po nam krivičnih pogodbah po svetovni vojni, "Istra", Tone Peruško, odstopil. Glasilo dr. Mačka "Hrvatski dnevnik" piše o vzrokih tega odstopa sledeče: Tone Peruško je član Hrvatske seljačke stranke. Deloval je med istrskimi Hrvati v Zagrebu, da se javno opredelijo za politiko hrvatskega narodnega pokreta. S tem pa je prišel v nasprotje z lastniki "Istre" oziroma z Zvezo jugoslovanskih emigrantov, katerim je na čelu znani dr. I. van Marija Čok, ki je bil l. 1935 kandidat na Jeftičevi listi in je znan kot zagrižen jugoslovanski integrist. Zraven njega so dr. Brnčić, bivši upravljatelj "Jugostampe" in član uprave Sokola, Ivan Stari, Ante Čeh, Franc Baf, tajnik Jugoslovanske Matice in prof. Ivo Marčelj. Samo predstavnik društva "Istra" v Zagrebu, ki se je opredelilo za hrvatsko politiko, Josip Gabrijelič, je protestiral proti temu, da so Toneta Peruško odstavili. Smer pisanja "Istre" bo torej odslej v smislu ideologije dr. Čoka, čigar duh je bil nekaj časa iz Istre izginil. Za novega urednika je bil postavljen istrski književnik Ernest Radetič.

Profesor dr. Franc Košmerlj iz Chicaga v Ljubljani

Župan Ljubljane dr. Juro Adlešič je predstavil občinskemu svetu vseučilišnega profesorja dr. Franciska Košmerlja iz Chicaga. Dr. Košmerlj je bil pripravljen častni sedež pred županovo mizo. Dr. Košmerlj ima tri doktorate, namreč pravnega, filozofskega in medicinskega. Po navključju je dr. Košmerlj prišel v Ljubljano prav sedaj, ko mestni občinski svet razpravlja o podelitvi ene njegovih ustanov. Univ. prof. dr. Košmerlj je namreč l. 1923. z velikodušnim darom ustanovil dve ustanovi in sicer eno za dijaka gimnazije in eno za dijaka srednje tehnične šole. Dr. Košmerlj je vzgojil v Ameriki generacijo pravnikov in ji dodelil duha slovenske pravicoljubnosti. Mi občudujemo moč in ugled g. profesorja, ki že 75 let dela. On je tisti Slovenec, ki najbolj častno zastopa slovensko ime v Ameriki. Ob tej priliki je g. župan omenjal, da bo mestna občina v kratkem odkrila spomenik zgradnemu misijonarju in ameriškega sadjarju, našemu rojaku Francetu Piru, ter je povabil g. prof. dr. Košmerlja na odkritje tega spomenika. Nato je g. župan izročil prof. dr. Košmerlju častno darilo mesta Ljubljane, namreč bronasto zmagajočo, simbol mesta Ljubljane. Gospod profesor dr. Košmerlj, ki

so mu občinski svetniki topla aplavdirali, se je ginjen zahvaljeval.

VLADNA STRANKA PROTI STOJADINOVIČU IN NJEGOVIM PRISTAŠEM

Po preosnovi banovinskega odbora za donavsko banovino, kjer je bil namesto prejšnjega predsednika, bivšega kmetijskega ministra Stankoviča, ki pripada Stojadinovičevi skupini, izvoljen za predsednika ministar Bešlić, je bil izvoljen tudi nov banovinski odbor za vardarsko banovino, kjer je Stojadinovičeva somišljenika Ugrina Joksimoviča za menjal predsednik vlade Cvetkovič, reorganiziran je bil tudi mestni odbor Beograda ter je bil namesto bivšega predsednika vlade dr. Stojadinoviča izvoljen za predsednika narodni poslanec Mihajlo Stojadinovič.

V svojem delovanju se je dr. Stojadinovič naslonil predvsem na oni element, ki so bili vedno proti sporazumu in so vedno zagovarjali vse akeije, ki so sedanji sporazum s Hrvati onemogočile. Poleg znane trojke Djuro Janković—Dobriović—Stošović—dr. Mehmed, ki je bilo vedno najmenitnejše društvo bivšega predsednika vlade dr. Stojadinoviča ter poleg njegovih somišljenikov, so se znašli takoj pri roki poslanci iz Hrvatske ter so bili najboljši agitatorji za zbiranje podpisov proti predsedniku vlade Dragiši Cvetkoviču. Posamezni poslanci so se pogovarjali na Stojadinovičevem stanovanju, ker so bili od dr. Stojadinoviča posebej obdelani in so dobili posebna navodila. Ti poslanci so se opredelili za Stojadinoviča, to je proti sporazumu, vendar pa so njihovi izgledi v kak uspeh zelo malenkostni. Odpadlo je le to, kar v stranko ni spadalo in kar je v stranko spravil dr. Stojadinovič samo zato, da bi okrepil svoj osebni vpliv. Vodstvo stranke je krepko reagiralo ter je predsedstvo kluba očistilo klub od vseh poslancev, ki so se vanj zatekli kot člani, čeprav niso bili pristaši stranke. Na ta način so odstranjeni vsi poslanci, s katerimi je dr. Stojadinovič napravil znani volilni sporazum. Proti vsem ostalim pa bo klub za slučaj, če bodo nadaljevali delovanje proti sporazumu, uporabil vsa sredstva, ki jih ima na razpolago.

Kljub vsem intrigam posameznih političnih skupin bo gonja proti sporazumu, v čemur so si edine skoraj vse politične skupine, propadla, ker vidijo, da jih sporazum ne bo dvignil na oblast, najboljši dokaz za vse to je dejstvo, da vse te skupine srbskega ljudstva navzlic vsem fantazičnim novicam niso mogle omajati v svojem zaupanju do vlade Dragiša Cvetkoviča in so vse te novice ostale brez efekta. To so uvidele tudi posamezne srbske skupine ter sedaj sramežljivo spet iščejo stika z dr. Mačkom. Zastopnik zemljedecev dr. Gavrilović je že odpotoval v Zagreb.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

Trgovina čevljev
BEI TRAM
Vsakovrstna izbira čevljev in copat.
Dto. Alvarez 2288 — Paternal Buenos Aires

KROJAČNICA "GORICA"

Hočete biti dobro in vedno dobro elegantno oblečeni
Pridite v krojačnico "Gorico", kjer boste postreženi.
FRANC LEBAN
Ul. WARNES 2191
(Nasproti postaje Paternal.)

SLAVNOST NA DEDINJU

10. junija, ob 12 je bila v kraljevem dvorcu na Dedinju svečanost, ko je končal šolsko leto kralj Peter II. Svečanosti so prisostvovali kralj Peter, kraljica Marija, knez namestnik Pavle in kneginja Olga. Dalje kr. namestnika dr. Radenko Stanković in dr. Ivo Perović, guverner kralja s profesorji, dvorne dame ter člani civilne in vojaške kraljeve hiše. Po svečanem cerkvenem obredu je guverner kralja prebral zapisnik komisije višjega tečajnega izpita, ki ga je kralj polagal od 5. do 7. junija letos. Z ozirom na ocene pismenih nalo je izpitni odbor opustil kralja ustnega izpita. Na podlagi pismenega izpita in po prejšnjih letnih ocenah, je izpitni odbor priznal kralju zrelost in sposobnost za študij na visokih šolah in univerzah. Po sporočenem uspehu in izročitvi spričevala je guverner s kratkim in toplim govorom poudaril vrline in neutrudljivo delo visokega učenca ter posebno poudaril pomen višjega tečajnega izpita. Po končani svečanosti so kr. namestniki, guverner s profesorji, kakor tudi ostali navzoči čestitali kralju na doseženem uspehu.

ROJSTNI DAN KNEGINJE OLGE

11. junija je praznovala svoj 37. rojstni dan kneginja Olga, soproga kneza namestnika Pavla. Kneginja Olga je zadnja leta vedno bolj in bolj stopala v ospredje kot žena blagodejstva, ki je osebno prevzela pod svojo zaščito ali celo pod svoje vodstvo različne človekoljubne ustanove, katerih namen je podpirati revne matere, brigrati se za najbolj revne med otroci, za osirotele otroke, lajšati trpljenje bolnikov, pomagati in skrbeti za družine s številnimi otroci. Nešteto dobrot je že razdelila in nešteto tihih sreč povzročila. Danes je ni človekoljubne organizacije, ki bi ji kneginja Olga takoj ne odprla svojega usmiljenega srca in ji pomagala najti potrebnih virov, da izpolni svoj namen. Kneginja Olga si je s tem že zdavnaj osvojila srca vsega jugoslovanskega ljudstva, ki v njej gleda visoko gospo usmiljenega srca. Ob svojem soprogu, ki v viharjih dneev evropske zgodovine varno vodi usodo naše domovine, je kneginja Olga zvesta življenska družica, skrbna mati svojih otrok in gospa, ki z velikim dostojanstvom predstavlja pred zunanjim svetom vzor jugoslovanske žene. Nedavna obiska kneza namestnika v Rimu in v Berlinu, kamor je svojega moža spremljala tudi kneginja Olga, sta dobila mnogo svojega zunanega blebska in notranje prisrčne topline prav zaradi kneginje Olge, katere nastop je po priznanju inozemskih prihodstval neizbrisno po svojem kraljevem dostojanstvu in po svoji srčni milini.

GOSPODARSKA POGAJANJA V KÖLNU

Gospodarska pogajanja Nemško-jugoslovanske vladnega odbora v Kölnu so bila zaključena s podpisom raznih pogodb in protokolov. Pogajanja so dala zadovoljiv uspeh za obe pogodbeni stranki.

Ljubljana dobi novo radio postajo

Na teemlju pooblastila v finančnem ministrstvu za preračunsko leto 1939—40 se je sedanji poštni minister g. Jovan Altiparmarković z vsoto vno lotil reševanja zamernega vprašanja jugoslovanske radiofonije. Po obstoječih načrtih se bodo vse radio oddajne postaje pojavljale, da bodo lahko uspešno izvršile svojo nalogo. Vprašanje radio oddajnih postaj je bilo te dni ugodno rešeno. Ministrski svet je odobril rešenje, s katerim se odobri pogodba med Prosvetno zvezo v Ljubljani in

poštnim ministrstvom glede eksploatacije ljubljanske radio postaje. Pogodba med Prosvetno zvezo in poštnim ministrstvom velja za 15 let. Prosvetna zveza se je obvezala, da bo v 20 mesecih od dneva podpisa pogodbe, na svoje stroške zgradila v Ljubljani novo 20 kilovatno radio oddajno postajo ter istočasno v Mariboru 5 kilovatno radio postajo. Sedaj obstoječo radio postajo bo prevzela država. Pri sklenitvi pogodbe za razširitev radio postaje v Ljubljani so sodelovali: poslanec g. Stare, predsednik Avenek in prof. Osana. S tem se je izpolnila dolgoletna želja vseh Slovencev, ki so jo tako slovenski ministri, kakor tudi narodni poslanci in senatorji JRZ ves čas tolažili vsem merodajnim činiteljem.

ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE ZGODOVINARJU DR. KOSU

V Seleh nad Škofjo Loko je bila 11. junija odkrita spominska plošča na rojstni hiši znanega zgodovinarja dr. Franca Kosa. Selčani hočejo s tem počastiti spomin tega velikega učenjaka, ki je s tako ljubeznijo zbiral gradivo za zgodovino Slovencev od najstarejšega časa ter reševal dokumente, ki morejo kakorkoli osvetliti slovensko preteklost.

SPORAZUM S HRVATI IN OPOZICIJA

Nepomirljivo stališče, ki ga je dr. Milan Stojadinović s svojo okolico zavzel do sporazuma s Hrvati, je doblilo izraza v interpelaciji, katero so njegovi somišljeniki vložili v senatu in poslanski zbornici. V interpelaciji zahtevajo Stojadinovičevi poslanci in senatorji pojasnila o sporazumu, ki sta ga pripravljala sedanji predsednik vlade Dragiša Cvetković in voditelj Hrvatov dr. Vladko Maček. Nova vlada Dragiša Cvetkoviča je pričela s politiko sporazuma. V dobro poučenih krogih — tudi v vladnih krogih — poudarjajo, da od padea dr. Stojadinovičeve vlade pa do danes ni bila ogrožena niti ena važnejša državna korist ter tudi niso bili oškodovani s čemerkoli Srbi, Hrvati ali Slovenci. Politično so ogroženi samoo ni, ki žive od nesložnosti Srbov in Hrvatov. Vložitev interpelacije dr. Stojadinoviča in ostalih iz savske skupine v političnih krogih razlagajo kot delo, naprejeno proti političnemu sporazumu s Hrvati. Dr. Stojadinović je potemtakem končno zavzel stališče proti sporazumu s Hrvati, čeprav so njegovi prijatelji stalno govorili, da so tudi oni za sporazum. — Zastoj v razgovorih pri pripravljanju sporazuma so prijatelji dr. Stojadinoviča smatrali kot neuspeh ter so piheli napadati politiko sporazuma, ki se je pričela po padeu dr. Stojadinoviča. Računali so, da bodo s tem spet prišli na površje. Toda v JRZ poudarjajo, da se predlagatelji interpelacije pripravljajo na medsebojni boj, ki se je že začel za dr. Stojadinoviča. Pregrešili so se proti važnim državnim koristim, ki zahtevajo slogo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Politični krogi menijo, da predlagatelji interpelacije proti sporazumu s Hrvati, oziroma proti dr. Mačku, ki je zastopnik Hrvatov, ne bodo imeli dosti več političnega pomena. Privedla pa bo vsekakor do razčiščenja v JRZ. Vlada Dragiša Cvetkoviča, ki predstavlja večino JRZ v obeh domovih, je že pokazala pripravljenost, da zatre vsako akeijo proti sporazumu s Hrvati. Vlada Dragiša Cvetkoviča — tako zatrjujejo dobro poučeni krogi, ni nikdar niti računala na one, ki med ljudstvom nimajo nobene zaslombe in ki v politiki hočejo igrati kako vlogo ter vsiljevati svojo politiko.

List "Koroški Slovenec" o Slovanstvu

"Koroški Slovenec" prinaša zelo zanimiva razmišljanja, ki jih posnemamo: "V zadregi bi bil, kdor bi hotel vrednoto narodne zavesti izraziti z denarjem. Zdrava pamet pravi, da je narodna zavednost vrednota značajna in duševnosti. Vsi denarni zakladi sveta ne morejo odtehtati njene cene. Razsodnemu človeku se upira zdravi čut, da bi zvišeni svet duševnosti poniževal in blatil z zemeljskim prahom. Vest bi se vzbudila s svarilom: Danes bi prodal za denar svojo narodnost, jutri bi ponujal za drobno svojo vernost, pojutrišnjem bi odvrnil lastno življenje kot prazen nič. Goljufati bi hotel druge, a bolj bi ogoljufal sebe. — Čemur se upira zdrava pamet in protivi poštena vest, to zmoreta zloba in neumnost. Na svetu se prepogosto dogaja, da se narodna zavest kupuje in prodaja za denar! Redko je zdravilo pri zlobi, proti nezasodnosti pa se uspešno bori odkrita, jasna beseda. Kaj nam daje naša slovenska narodnost? Slovenska narodna zavest te vlenjuje v dvamilijonski slovenski narod, po katerem si član velikega in mladega evropskega plemena Slovanov, daje ti pravo do dvatisočetne slovenske zgodovine, po kateri si v krvnem in duševnem sorodstvu z davnimi slovenskimi vojvodi, kmeti svobodnjaki, branilci domače zemlje pred krvoločnim Turkom in zaščitniki kmečkega dostojanstva v časih gosposkega nasilja. Vlenjuje te v duševno občestvo z velikani slovenskega duha. Slovenska knjiga je tvoja knjiga, slovenska pesem je tvoja pesem, slovenska umetnina tvoja umetnina. Slovenska beseda je posoda tvoje molitve in srednica tvoje kulture in npravne rasti. Krvna in duševna sorodnost te veže z mladimi slovanskimi narodi, katerih številno bo v desetletjih doseglo polovico evropskega števila. Že danes dobiva beseda "Slovan" določaj že nepoznan, blagolassen zvoček, ki ga bo razodela dogledna bodočnost, v vsej njegovi silni vsebini. Vse to in še več je duševni zaklad, ki ti ga posreduje, slovenska, tvoja narodna zavest. V družini narodov si kot Slovan vlenjen v prvo vrsto. Čudoviti zakon ravnotežja v Evropi in na svetu se vedno spet kaže tako, da vodi družino narodov v širokosrčnejše, oni s širšo zamisljijo. Evropo vodi kdor služi evropskim koristim. Svet vodi, kdor je zajel vso človeško družino. Slovincu spoštovanje drugih narodov nikakor ni težko; le prerada se ta slovenska vrlina prelevi celo v slabost, da slovenski človek ob spoštovanju sosedu pozabi na lastno dostojanstvo. A samo posamezniki v narodu morejo grešiti, narodne rasti pa ne more ustaviti nihče na svetu. Slovenska narodnost je torej vredna žrtev. Če tako zahteva čas ter razmere, moramo biti junaki slovenske narodne družine, odločni, pripravljeni za vsako žrtev na naši zemlji kot Slovence, poborniki si mladega zdravega naroda in plemena, junaki si človeške kulture. Tvoje ime ti bodi časten naslov!"

BALKANSKA ZVEZA JE TRDNA

Balkanska zveza je složna, njeno poslanstvo je ohraniti v Evropi ravnovesje in mir. Zveza je odprta vsem balkanskim državam, ki so prepričane, da je treba s skupnim sodelovanjem služiti koristim Balkana. Zaradi zadnjih sprememb je zveza danes močnejša kakor pa je bila kadarkoli poprej. Tako se glasi izjava, ki jo je rumunski zunanji minister Gafencu dal nekemu angleškemu listu ob svojem obisku v Turčiji.

AKO HOČITE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. CODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH
KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI
ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specialisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

KADAR ISČETE SLUŽBEE

obrrite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Poslužujte se PREVOZNEGA PODJETJA "Expreso Gorizia"

Franc Lojk

VILLARROEL 1476
U. T. 54-5172 — 54-2094

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

JUGOSLOVANSKA VOJSKA SE JE UDELEŽILA PROSLAVE KOSOVSKE BITKE

Tudi naša vojska se je udeležila proslave 550 letnice kosovske bitke. Naš minister vojske, armijski general G. Milutin Nedić je sporočil g. Kijometoviću in g. Orloviću, predsedniku odnosno tajniku pripravljalnega odbora za proslavo 550 letnice Kosovske bitke, da se bodo proslave udeležile naše vojne, kopne in letalske edinice v mnogo večjem številu kakor doslej, in da bo prvi konjeniški polk "Obilić" iz Niša proslavil slavo na samem kraju slavlja, v Gazimestanu na Kosovem polju. In tako se je na Vidov dan tudi zgodilo. Ta polk je dopoldne in popoldne tudi izvajal slavnostni spored s prirejanjem vojaških viteških iger in vaj.

VELIK DOBROTNIK REVEZEVE

100.000 din za jeseniške mestne reveže je velikodušno poklonil jeseniški rojak dr. Fr. S. Košmerl iz Chicaga. V zahvalo mu je jeseniška občina podelila častno občanstvo.

LOKOMOTIVE ZA JUGOSLAVIJO

Dobili bomo 125 novih lokomotiv. Kakor poroča zagrebški "Jutranji list" bo naš desetletni načrt za okrepitev železniškega voznega parka ostvarjen l. 1940. Do tega roka moramo nabaviti 125 novih lokomotiv in precejšnje število raznovrstnih vagonov. Jugoslavija zdaj že ima lastno industrijo železniških vagonov.

JUGOSLOVANSKI TOBAK KU-PUJEJO

Čehi in Slovaki kupujejo naš tobak. Pred dnevi je dopotovala v našo državo delegacija češke tobačne režije, ki je iz Splita odpotovala v Dubrovnik ter si ogledala tamkajšnje skladišče tobaka. Zdej se češka delegacija iz Dubrovnika spet vrnila v Split, kjer bo odkupila večjo količino našega tobaka. V Split je prišla tudi delegacija slovaške tobačne režije z isto nalogo.

DVE NOVI LADJI

V splitski ladjedelnici grade od lanskega leta dve motorni ladji za finančno kontrolo. Ladji sta težki po 76 ton in lahko razvijata hitrost 17 morskih milj na uro. Na vsaki ladji bo posadka 10 mornarjev, dva častnika in strojnik. Ena ladja je dobila ime "Vojvoda Hrvoje", druga pa "Hajduk Veljko". Obe ladji so bili spuščeni v morje v soboto 17. junija t. l.

ODPUŠČANJE DELAVCEV V SPLITSKI LADJEDELNICI

V splitski ladjedelnici je bilo preteklo leto zaposlenih približno 1200 delavcev, ker pa je število naročil padlo, je moralo biti reduciranih okrog 700 delavcev, tako da je danes tam zaposlenih samo še 500 delavcev. Ker pa med tem ladjedelnice niso dobile novih naročil, je nastopila nadaljnja nevarnost, da se bo število reduciranih še povečalo. Za prvo potrebo je uprava ladjedelnice po zahtevi delavcev, ki niso hoteli novih redukcij, uvedla delo na izmene, tako da zdaj delavci delajo po 15 dni v mesecu. Ladjedelnice dandanašnje ne izkoriščajo več niti četrtine svoje kapacitete. Delavska zbornica v Splitu je zdaj proučila vzroke za nazadovanje dela v ladjedelnicah ter ugotovila, da je glavni vzrok v tem, ker so bila l. 1936 in 1937 za državne potrebe in za potrebe naših parobrodskih družtev izstavljena razna naročila plovnih objektov, čeprav bi bili ti objekti lahko zgrajeni v domačih ladjedelnicah. Zato je

delavska zbornica naslovila na predsednika vlade, na vojnega, prometnega in finančnega ministra, na ministra za socialno politiko in ministra brez listnice Maistrovića, vlogo, v kateri prosi, naj bi država zaradi posebnih socialnih in gospodarskih ozirov tega kraja omogočila domačim ladjedelnicam spet redno delo s tem, da bi država vsa svoja naročila za izgradnjo plovnih objektov v bodoče dajala domačim ladjedelnicam, prav tako pa naj bi tudi naložila subvencioniranim parobrodskim družtvom, naj tudi ona svoja naročila izstavljajo, domačim ladjedelnicam ter na ta način podpirajo domače delavstvo in domače gospodarstvo.

DVA MODERNA HOTELA NA ULČINJSKI OBALI

Pri gradnji velikega hotela "KO-Op", ki ga je zgradila v Ulčinju Zveza zadrž državnih uslužbencev, so bila te dni končana vsa dela. Hotel ima 130 postelj, vsaka soba ima svoj balkon s lepim razgledom na morje. V neposredni bližini pa je bil dograjen še drug lep hotel, ki ga je dala postaviti banska uprava na Cetinju, da bi na ta način pospešila razvoj turizma na našem južnem Primorju. Stara obala v Ulčinju, ki je bila za sedanje razmere povsem neprikladna, bo razširjena za pet metrov, namesto stare, lesene ograje pa bodo zdaj postavili lepo novo iz belega kamna.

NOVA ELEKTRIČNA CENTRALA V OHRIDU

Nova hidrocentrala v Ohridu bo dograjena v teh dneh in bo Ohrid že imel mnogo močnejšo električno razsvetljavo kakor jo ima sedaj. Ta nova centrala bo lahko oskrbovala z električnim tokom Ohrid, razen tega pa še Strugo in Resan. Urejena je povsem moderno.

UGODEN RIBOLOV NA NAŠEM JADRANU

Tako vedo povedati statistični podatki pomorske uprave v Splitu, da so ribiči v toku majskega mraka in lova na plavo ribo ujeli skupno 650.000 kilogramov raznovrstnih rib, od tega pa samo sardel kar 582.000 kg. Ves maj se je držalo grdo vreme, ki je kar močno oviralo lov pri svečah. Skoraj na vseh področjih se je plava riba pojavila v velikih množinah, izgledi za dober lov so bili izredno dobri, toda slabo vreme je lov skoro onemogočilo. Največjo korist so prav za prav še imeli ribiči okrog Krnskih otokov in Veleluke. V Veleluhi so ribiči ujeli kar 142.000 kilogramov sardel.

RAZSTAVA JUGOSLOVANSKE KNJIGE IN KNJIEVNOSTI

V bolgarski prestolici se je 18. junija začela pomembna manifestacija bolgarsko-jugoslovanske sodelovanja. Na tamošnji univerzi je bila odprta razstava jugoslovanske knjige. Pokrovitelj razstave sta bila bolgarski prosvetni minister dr. Filov in naš poslanik v Sofiji Jurišić. Slovesnega začetka razstave v veliki dvorani sofijskega vseučilišča so se udeležili zastopniki dvora, predsednik vlade Kioseivanov, prosvetni, notranji in vojni minister, sofijski metropolit Štefan, naš poslanik v Sofiji, številne ugledne osebnosti iz političnega, kulturnega, gospodarskega in vojaškega življenja. Po zdravni govor je imel predsednik bolgarsko-jugoslovanske lige v Sofiji Zaharijev. Prosvetni minister Filov je v govoru omenil vrsto kulturnih in književnih dogodkov, ki bodo dopolnjevali razstavi v Beogradu in Sofiji. S tem bodo poudarjene kulturne in gospodarske vezi med

Jugoslavijo in Bolgarijo. Zato bosta ti razstavi imeli važno mesto v razvoju prijateljskih odnosov med obema državama in za okrepitev odprtosti in razvoja prijateljstva, ki si ga želijo Bolgari in Jugoslavlani. Za prosvetni ministrom je govoril sofijski metropolit Štefan, veliki zagovornik jugoslovansko-bolgarskega zblizanja in sodelovanja. Omenil je skupne točke v zgodovini obeh ljudstev ter v zgodovini obeh književnosti od sv. Cirila in Metoda dalje. Pisatelji obeh držav naj nadaljujejo delo kralja Borisa in pokojnega jugoslovanskega vladarja kralja Aleksandra. Lepa in pomembna slovesnost je bila velik politični dogodek.

18. junija pa je bila pred izbranimi zastopniki kulturnega življenja v Beogradu in v navzočnosti kr. odposlanca, dalje predsednika narodne skupščine, bolgarskega poslanika na našem dvoru in zastopnikov jugoslovansko-bolgarske lige odprta razstava sodobne bolgarske književnosti. Začetni govor je imel prosvetni minister Čirić in v njem poudaril duštva med Bolgarijo in Jugoslavijo, hovno vsebino in podlago prijateljstva ki sama po sebi izvira iz duše obeh ljudstev. Vladarja teh ljudstev, pokojni kralj Aleksander in kralj Boris sta spoznala, kaj živi v dušah obeh narodov, in sta po tem določila odnose med obema državama. Pogodba o večnem prijateljstvu med Jugoslavijo in Bolgarijo zahteva varnejšo podlago, kakor pa so trenutne koristi. Bolgari in Jugoslavlani so preživeli vsemogoče boje ter delili isto težavno usodo. Skupno so se osvobodili in zmagali in iz te skupnosti se dviga sedanje prijateljstvo in bratska ljubezen. Izraz obojega je ta razstava, ki bo najlepše prikazala dušo bolgarskega naroda Jugoslovonom.

V SPLIT JE PRISPEL NAŠ AMERIKSKI ROJAK

V Split je prispel naš rojak, ki je predsednik finančnega odbora v ameriškem senatu, g. Vilim Boić (v Ameriki: William Boyd). G. Boić je po rodu iz Žumberka ter je prišel po tridesetletnem bivanju v Ameriki obiskat svoj rodni kraj. G. Vilim Boić je član ameriške demokratične stranke in zdaj zavzema važno mesto v odboru financ v ameriškem senatu.

Romunski zunanji minister v Atenah

Med svojim obiskom v Atenah je imel romunski zunanji minister Gafencu več sestankov s predsednikom vlade in zunanjim ministrom Metaxasom. Kralj Jurij je 16. junija sprejel v avdienco Gafencu in ga je pridržal tudi na kosilu. Razgovori med Metaxasom in Gafencu so dokazali, da se enkrat popoln sporazum glede vseh vprašanj, ki neposredno zanimajo Romunijo in Grčijo. Kot sedanjí predsednik Balkanskega sporazuma je Gafencu seznanil predsednika Metaxasa z razgovori, ki jih je imel pretekli mesec z Jugoslovansim zunanjim ministrom dr. Cincarkom. Romunski zunanji minister je tudi obvestil Metaxasa o razgovorih, ki jih je imel te dni s turškim zunanjim ministrom Šukri Saradžoglu in pa o zadovoljivih uspehih svojega uradnega obiska v Ankari. Predsednik Metaxas je z za-

dovoljstvom ugotovil, da so osnovna načela Balkanskega sporazuma: neodvisnost, edinstvo in odločno miroljubna politika, dobila novo potrditev, ki bo odnose med štirimi prijateljskimi in zavezniki državami Grčijo, Romunijo, Turčijo in Jugoslavijo, še bolj poglobila.

Iz Povirja pri Sežani

Naročnica našega lista nam pošilja te vrstice v objavo, ki jih je prejela od doma:

Tukaj vam pošiljam prepis pisma, ki sem ga prejela od doma iz Povirja pri Sežani. Prosim vas lepo, odstopite kosček prostora v našem cen. listu, da bodo čitatelji videli, kako se godi našim ljudem doma.

Tri mesece zopora po nedolžnem so prestali. Čeh Karlo in Maks Žvab, oba iz Gorenj pri Divači. Osumljena sta bila, da sta streljala na poljskega čuvaja iz Povirja Štoka Stanislava, po domače Šusterjevega. Iz popolno neznanega vzroka pa so pri omenjenih izvedli še hišno preiskavo. Dobili pa niso ničesar, kar so iskali. Oče od Karlota Čeha se je ob tej priliki, ko je moral na ukaz karabinerjev prevračati vse po hišnem poslopju, tako nesrečno opraskal v roko, da še sedaj ne more delati, ker se je namreč zastrupil vsled zarjavelega žebila ob katerega se je opraskal.

In četudi niso ničesar našli, so vseeno sina Karlota aretirali ter ga vkleknjenega takoj odgnali v zapore ter istotako tudi Maksa Žvaba, kjer so jih neusmiljeno pretepali in mučili, da bi priznala stvar, ki je ni-

Drobne vesti iz naših krajev

Duluth (Minn. U.S.A.) — Kap je zadela dobro znanega čevljarja Alojza Vesela. Rojen je bil v Loškem potoku pred 57 leti in je bival v Ameriki 31 leto. Pred sedmimi leti je prišel iz Superiorja, Wisc., v Duluth. Zapušča sestro, ki živi v Superior, v starem kraju pa brata.

Ljubljana. — Pred sodiščem je bil obsojen na 3 leta robije Alojz Vondina, poljski delavec, brez stalnega bivališča, za razne tatvine živil in drugih predmetov, ki jih je izvršil v Gaberjah, Sp. Pirničah in Novih Jaršah.

Reka. — Pred sodiščem bi se morali zagovarjati zaradi tihotapstva konj Luka Filipčič, Rudolf Čergol in Pavel Suša, ki so ga izvršili v bližini St. Petra na Krasu. Še predno je prišlo do razprave, je sodišče izjavilo da ni kompetentno in je sodbene listine odposlalo v Trst. Toda tudi tržaško sodišče je zadevo odklonilo in vprašalo kasacijsko sodišče, komu pripada sodni postopek, ker odloča kraj kjer so tihotapec okirli in ne kjer se je izvršilo tihotapstvo.

Trst. — Na cesti pri Katinari je strela ubila dva vojaka, ki sta se pred nevihto zatekla pod drevesa.

Trst. — S plinom sta se zastrupili mati in hči Gema Špekar, stara 43 let, in hči edinka Fulvija. Ugotovili so, da se je nesreča zgodila po ne previdnosti. Ko se je njen mož vrnil domov, je našel obe že mrtvi.

Trst. — V Rimu je nenadoma umrl rezervni podporočnik Marij Uršič, drugače industrijski izvedenec, po rodu iz Trsta, kjer zapušča številne sorodnike Šusteršič, Boškin, Hočvar in Uršič.

Trst. — Umrli so: Miljevič por.

sta zakrivila. Imela sta pet prič, da sta tisto uro, ko so neznanec streljali na poljskega čuvaja, bila oba doma, a pričam niso verjeli, ker našim ljudem italijanske oblasti ne verujejo, ter so ponovno in ponovno oba pretepali in mučili. V zadevo je posegel sam gospod župnik, ki se je šel pritožiti nad fašističnimi grozodejstvi, a tudi njegove pritožbe niso vpoštevali. Vso vero so dali lovskemu čuvaju iz Povirja Viktorju Čefuta, ki je fašistični podrepanik.

Ko pa so marca meseca bili poklicani k naboru, niso hoteli Kacjana Antona iz Povirja vzeti v družbo in ta je iz maščevanja povedal, kdo so bili, ki so streljali na čuvaja iz Povirja. Bili so: Masič Danilo, po domače Polkov in Uršič Dušan, po domače Katenav; oba iz Povirja. Fanta sta seveda takoj priznala, da sta res onadva streljala na čuvaja ter orožje vrgla v studenec in s tem zabilasala vsako sled za seboj. Prej omenjena osumljena sta bila seveda takoj izpuščena na svobodo, a koliko sta morala po nedolžnem prestati. Karlo Čeh je bil takoj poklican k vojakom, ker pač mislijo fašistične oblasti na ta način krivično preganjanje naših ljudi spraviti v pozabljenje.

Tako preganjajo naše uboge ljudi. Kdaj neki bo tega konec?

Sedaj končam to moje poročilo. Nezamerite pisavi, ker sem silno nervozna, da bi najraje sama nekaj napravila, če bi bila bliže. Pa bo že prišla ura plačila tudi za zatiranje našega naroda ter za tiste redke izdajalce naše krvi, ki za judežve groše služijo fašizmu.

Miljevič Marija 37 let, v Parizu je umrla Mileva de Konstantinovič de Guerman roj. Opuič, Ivan Čekada 62 let.

Žavljce. — Z motornega kolesa je padel 41-letni Križman Ivan iz Škedenja. Z rešilnim avtom so ga odpeljali v tržaško bolnišnico.

ROP V VIPAVSKI CERKVI

Vipava. — Rop v naši župni cerkvi, o katerem smo svojčas poročali, še vedno ni v celoti pojasnjen. Dva sumljiva nepridiprava sta sicer pod ključem, tatinska družba pa s tem še ni izkoreninjena in še vedno krepko "deluje". Izveden je bil n. pr. drzen vlom v čevljarsnico g. Bavčarja, kateremu so tatovi odnesli okrog sto parov čevljev. — V sosednih Vrhpoljah se je pripetil slučaj, ki je bil res prava sreča v nesreči. Sedemletni Ernest Mare je gnal, kakor že večkrat, domačo junčko na pašo. V svoji otroški objestnosti si je ovil verigo okrog pasu. Junčka se je nekaj splašila in skočila, pri tem je potegnila otroka pod sebe in dirjala. Ko so jo ustavili in rešili malčka, so na vso radost ugotovili, da se mu ni nič zgodilo.

PREMEŠČENJE

Iirska Bistrica. — Naš notar g. I. Berdon je premeščen v Tržič. Ker je bil g. Berdon tudi naš župan, je izpraznjeno tudi to častno mesto. Odhajajoči g. župan je vodil našo občino več let. Priznati moramo, da je bil dober, pošten mož, ki ni nikomur storil nič slabega, škoda le, da se ni razumel na občinsko gospodarstvo. Obračamo se do merodajnih krogov s toplo željo, naj za njegovega naslednika imenujejo takega moža, ki stalno biva med nami, čigar zasebno gospodarstvo je zato povezano s celokupnim gospodarstvom, seveda tudi občinskim, kajti šele tak župan bo živo občutil naše potrebe pa tudi naša bremena.

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—
Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.
GOVORI SE SLOVENSKI SUIPACHA 28

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILLOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA
diplomirana na univerzi v Pragi in Bs. Airesu ter večletna babica v bolnišnici Juan Fernándeza. — Zdravi vse ženske bolezni. — Slovenske žene posebno dobro negovane.
Ordinira od 9 zjutraj, do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

KROJAČNICA MOZETIČ

Če si nameravaš kupiti novo obleko, pridi in oglej si vzorce in blago v moji krojačnici, za kar Ti gotovo ne bo žal, kajti imam vsakovrstnega blaga najnovejše mode. Blago trpežno in prvovrstno, delo pa po najnižji ceni. — Poleg tega imam v zalogi tudi srajce, klobuke ter sploh vse moške potrebščine po cenah kot jih ne dobiš nikjer drugje. — Pridi in prepričaj se sam!

O S O R I O 5025 (Paternal) — Buenos Aires

Nacionalizem nekdanj in sedaj

Nekaj misli za Cirilovo nedeljo.

Oni dan mi je prišlo v roke neko "odprto pismo". Če bi bil človek poreden, bi si pisca krepko privoščil, toda ni vredno vznemirjati nikogar in tudi ni vredno izdati pisarjevega imena. Uverjen sem, da drugi ne bo tako nepotrebno izpostavljalo svoje imena sodbam, ki njegovemu dobremu imenu ne morejo nič koristiti. Saj stvar niti omembe ni vredna. A ker se mi ravno nudi posebna prilika, naj vseeno zapišem kako besedo k stvari, katero obravnava tam.

Govori namreč o "panslavizmu" in skuša zgodovinsko razmotriti smisel verskih razkolov, tako bizantinskega, kakor luteranskega in še posebej češko-husitskega.

Da se kdo spusti na take zgodovinske probleme, ki so se pripravljali stoletja in ki imajo tudi posledice za stoletja je treba nekaj več znanja kot ABC. In kar je najvažnejše: niti en stvaren objektivni zgodovinar ni prišel do takega rezultata, kakoršnega navaja pisec onega pisma: da je šlo v vseh tistih razkolih le za odpor proti nadvladi latincev nad drugimi plemeni....

Povod, da se dotaknem te stvari je god naših svetih apostolov Cirila in Metoda, ki obhajamo njun spomin 7. julija.

Ni povsem brez podlage, če se govori o nacionalizmu v zgodovini starega razkola carigradskega, ki je krščanstvo razdelil pred tisoč leti v dve polovici. V tistem času je imel papež tudi svojo državo in veliko svetno moč. Nič čudnega torej ni, če je imelo nekaj vpliva na versko zgodovino tudi tisto kar je bilo političnih nasprotij med papežem in carigradskim cesarjem, ali bolje: v kolikor so se nemški cesarji vtikali v stvari vshodoevropske in azijske politike, katero je vodil Carigrad. Toda bilo je toliko stvari, ki so vplivale na razvoj dogodkov, da je potrebno silno obširno poznanje zgodovine tistega časa, da more kdo postavljati take trditve, s katerimi skuša dokazovati, da moramo biti Slovenci protirinski....

Sveta brata Ciril in Metod sta živel prav v tistem času, ko je carigradski razkol že zoril. Bila sta oba iz višjih grških krogov. Posebno Ciril je bil učena glava. Saj ga stara poročila imenujejo kar "modrijan". Metod, Cirilov starejši brat je bil pa mož mnoge življenske izkušnje, ki

se je tudi šolal v staroslavniških grških šolah.

Ta dva moža sta ponela luč evangelija med Slovane. In prav to je značilno. Dva učena moža, ki sta se žrtvovala zato, da druge osrečita in resnice učita.

Moravski knez Rastislav je že takrat čutil pritisk nemške politike. Iskal je zaslombo na vzhodu in zato je od tam hotel tudi apostolov nove vere, in odklanjal one, ki so mu jih vsiljevali iz Solnograda. Obrnil se je v Carigrad leta 863.

Zgodovina nam priča, kako težavno delo sta imela ta naša sveta apostola. Narod ju je sprejel z odprtim srcem. Saj sta mu oznanjala blagovest v jeziku, ki so ga vsi razumeli. Od doma že, sta znala slovansko govoriti, bila sta namreč iz Soluna, kjer je v tistem času narod bil v veliki meri slovanski. In kar je bilo našim prednikom še posebno ljubo, je bilo to, da sta njihov lastni jezik pisala in jih brati učila. Sestavila sta si sama nove črke in s tem postavila temelj slovanske kulture.

(Črke, katere rabijo še dandanes Srbi, Bolgari, Ukrajinci in Rusi je sestavil slovanski apostol Ciril in se po njem imenujejo "cirilica". Črke katere rabijo ostali slovanski kakor tudi neslovanski narodi pa so latinškega izvora in jih imenujemo "latiničnica". Nemci pa in nekateri severnogermanski narodi rabijo po večini "gotske črke". — Op. ur.)

Ta dva moža sta si s tem delom seveda kmalu nakopala sovražnikov, ki so jima hoteli vse delo onemogočiti. Ker ju je ščitil knez Rastislav, jima niso mogli do živga. Tožili so ju v Rim, da učita krivo vero.

Poklicali so torej papeža na pomoč. Bil je to poskus germaanstva, da zatire prizadevanje slovanske samostojnosti.

In papež? Kaj je napravil? Poklical ju je v Rim. Naj prideta in naj tudi ona dva povesta, kako je njuno delo.

Potovala sta v Rim. Po štirih letih plodonosnega delovanja sta tudi sama čutila, da je to potrebno. Ni sta imela namreč škofovske oblasti in zato nista mogla posvečevati duhovnikov, ki naj bi njuno delo nadaljevali in širili.

Leta 868 sta potovala skozi naše kraje. Dolgo sta se zadržala v Panoniji pri knezu Koelju.

V Rimu sta bila sprejeta z vsemi čestmi. Nato sta razložila svojo vero, predložila knjige, ki sta jih na naš jezik prestavila in dosegla ne le pohvalo za svoje delovanje, ki je res apostolsko, temveč tudi odobritev za rabo slovanskih knjig pri službi božji. Tako se je zgodilo, da je papež, najvišji cerkveni poglavar na zemlji, priznal našemu staroslavenskemu jeziku pravico, katere nikdar niso priznali Nemeem in je tako postala staroslavščina tudi obredni jezik poleg latinskega in grškega.

Ob tisti priliki je Rim pač jasno pokazal, da ni Slovanom nasproten in bi brezdvoma tudi naša slovanska politika stala čisto drugače, če bi Rim v tistem času imel nekaj več politične moči, da bi podprl Slovane tudi politično.

Iz starih spisov, ki nam govorijo o tisti dobi, postaja vedno bolj dokazano, kako nasilno je postopal nemški nacionalizem v tistem času proti novima blagovestnikoma. Potem, ko je ostal Metod sam, so ga za tri leta celo zaprli v ječo in se ni dolgo niti zvedelo ne, kam je zginil. Ko je slednjič le prišlo to na uho papežu, je nastopil z vso ostrastjo in so potem le morali spustiti apostola Metoda, ki je od tedaj deloval pod posebno zaščito papežev, odgovoren samo njemu.

Češko, Moravsko in Koroško so si že tedaj Nemci lastili kot svoje dežele in bi jih že davno tudi popolnoma ponemčili, če ne bi našel narod opore v Cerkvu.

Rim ni imel moči, da bi preprečil razpad Moravine, katero so pogazili nemški cesarji. In če bi ne dobili Slovani opore v cerkvi, bi že v tisti dobi tudi narodno utonili tako, kot se je zgodilo na severu s Prusi, ki so svoj stari jezik čisto izgubili in se zliili z Nemci v eno celoto.

*

Nekateri strašno radi govorijo o vaticanski politiki. Danes je slepeu jasno, da ta vaticanska politika ne zasleduje nikakih ciljev, ki bi kakorkoli mogli biti v nasprotju z narodno koristjo katerekoli dežele. Edina politika, katero hoče Vatikan, je, uveljaviti v svetu pošteno moralno, kakršno nam je postavil Jezus Kristus s tisto postavo, da ljubi svojega bližnjega kot samega sebe in ohraniti vero.

Stara stvar je, da se na svetu vse

stvari po človeško vrše. In zato se tako lahko tudi primeri, da kak cerkveni dostojanstvenik kedaj kaj naredi na pristranski način. Človeško je to. Svoj nauk je Gospod zaupal pač v roke ljudem in je dal zagotovilo, da ga bo Cerkev čistega ohranila in vse ljudi prav učila in tako vsem kazala tisto pot, ki vodi v večno zveličanje.

Ker se torej na svetu vse stvari po človeško vrše, zato se vedno lahko urine kaka nepravilnost. Prav tako je tudi dostikrat, da je treba med dvojnimi hudimi izbrati aisto, ki je manjše. To vse so posledice človeške nepopolnosti in omejenosti. Vera sama in Cerkev ostaneta vseeno božji in za vsakogar nenadomestljivi.

Za tiste, kateri so vero v večnost zatajili, kateri mislijo, da bo kdaj na tem svetu popolna pravica zavladala in da bo vsa krivica zginila, je nesmiselno vse, kar vera uči.

Njen nauk je, da "moramo iskati najprej božje kraljestvo in njegovo pravico, vse drugo pa nam bo navrženo", kakor je učil Jezus sam. Popolna pravica bo vsakemu dana šele v večnem božjem kraljestvu, tukaj pa nam je rečeno: "blagor njim, ki trpe preganjanje zavljo pravice, ker njih je nebeško kraljestvo"... Seveda se s tem ne uči, da naj potem vsak pusti, da drugi z njim delajo kakor se jim zljubi.

Ta so osnovna načela vere. Če bi ji priznali vsi tisto vlogo, katere ji pristojna, tako v javnem kot v zasebnem življenju, saj bi ne bilo nikoli pravih o tem, kako se vera v politiko vtika... Toda ker bi nekateri tako radi zbrali vero v svoje osebne materialne koristi, se dogodi, da se pojavljajo zapletki, katere mora potem Cerkev reševati z načelom, kaj je manjše zlo....

Prav nikomur ne koristi delo tistih, kateri rogovilijo z raznimi "rimskimi" in "klerikalnimi" očitki. Na stvari se z vsem ne bo nič spremenilo. Lahko se s takim besedičenjem komu izpodkoplje vera, toda to je le v škodo tistega, ki vero zgubi. Cerkev sama bo pa prav tako ostala in še naprej vsem tistim, kateri željno iščejo božjo večno resnico, kazala edino varni način življenja na zemlji, kakor nas je o tem podučil Jezus Kristus sam.

Janez Hladnik

Janez Hladnik

9. julija maša na Avellanedi za Frančiško Črmelj.

16. julija maša na Paternalu za Ivana Bratuža.

Molitve vsako nedeljo na Paternalu ob 4 uri.

*

Ta nedelja je Cirilova. Spomin slovanskih blagovestnikov je 7. julija. Neprecenljive so zasluge, ki jih imata ta dva velika Grka za vse Slovane. Z njima se šele začneja slovanska zgodovina in zato ju tudi hranijo si slovanski narodi v slavnem spominu. Maša je to nedeljo na Avellanedi med Prekmurci, potomeci tistih, pri katerih sta se sveta apostola tudi mnogo mudila in jih v veri podučila.

*

Na veliko svetogorsko prireditev se kaže zelo veliko zanimanje. Dekleta se že vadijo za igro in druge nastope.

Nekateri povprašujejo, kam bo šel čisti dobiček. Gotovo da bo vsa naša javnost vesela tega sporočila, da je dobiček namenjen slovenski šoli in hoste gotovo tembolj dobrohotno vsi za prireditev sodelovali.

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljence

Nadaljevanje 145

Potem pa Katarina vstane in da doktorju Betalesiju znamenje, da bi šel z njo.

Katarina mu je pokazala v park in šla z njim po drevoredu med lipami, ki so bile ravno v cvetu.

Doktor Betalesi, — reče Katarina z glasom, v katerem se je zrcalilo silno razburjenje, — vi prihajate v mojo državo iz Francije, brez dvoma bi si tudi v Rusiji radi pridobili slavo, ko ste postali v Franciji že zelo znameniti.

— To prepuščaj ukazom vašega Veličanstva, — odvrne doktor Betalesi.

— Gospod Apraskin naj ostane med tem časom v Carskem selu. Dala mu bom na razpolago dve sobi in povsod ga bodo pozdravljali s spoštovanjem, ki mu gre.

Gospod Apraskin se razveseljeno prikloni.

— S seboj imam tudi svojega starega slugo, — odvrne zdravnik, — Francoza Lebruna, — Veličanstvo gotovo ne bo nasprotovalo, da tudi on ostane v dvoreu, dokler ne izvršim svojega dela.

— Dala bom potrebne ukaze, — odvrne Katarina.

— Sedaj mi pa povejte, knez Potemkin, ali se radi selite v vrtni paviljon? Ali ste srečni da vam odslej ne bo več treba nositi črne obveze?

— Oh, Veličanstvo, presečen sem, — vzkligne Potemkin. — Rad odhajam v ujetništvo k doktorju Betalesiju, — upam, da ne bo postopal preveč okrutno z menoj.

— Ne bom, — vzkligne zdravnik — trdil se bom, da bo minil knezu ta čas čim ugodnejše in čim lepše. Predvsem mi gre za to, da opazujem oko, knez pa lahko dela, kar želi.

Igrala bova karte, čitala bova, zabavala se bova....

— Oh, to pa bo res lepo življenje, — vzkligne knez Potemkin, — odkrito priznam, da sem si že večkrat želel take samote, da bi se odpeljal in zbral svoje misli. — Gospod doktor Betalesi — srčna hvala, da ste prišli!

On mu ponovno ponudi svojo roko in ko je Potemkin začutil njegove drhteče prste v svoji roki, ga prevzame zopet ono sladko, blaženo čustvo, katerega je vsakikrat vzbudil v njemu mladi francoski zdravnik s svojim dotikom.

Ni vedel, kako si naj to razlaga. Potemkin pogleda mladeniča z dolgim in srčnim pogledom.

— Ali veste, knez Potemkin, — reče tiho carica, toda vendar dovolj glasno, da je mogel slišati doktor Betalesi vsako njeno besedo, — zame je velika sreča, — da je izumil stekleno oko moški, ker bi drugače gotovo bila ljubosumna. Ravno kar ste pogledali zdravnika tako zadivljeno in nežno, da mu naravnost zavidam.

— Veličanstvo, kako ga ne bi gledal zadivljeno? — vzkligne Potemkin, — ali ni prišel doktor Betalesi kakor božji angelj. Oh Veličanstvo, vi ne veste, kaj čutim, ko se spominam, da mi ne bo treba več nositi tega odurnega svilenega robea na obrazu. Vedno se mi je zdelo, kakor da je pokrival celo moje življenje z ogromnim žalobnim prtom.

— Prav imate, — odvrne carica, — tudi jaz sem doktorju Betalesiju hvaležna iz celega srca.

— Sedaj pa gospoda, zapustite me!

Audijenea je bila končana. Doktor Betalesi, Apraskin se globoko poklonita pred Katarino.

— Ljubljene! — reče carica, — ljubljene, — kako sem srečna, da sva to doživela! Oh, ali ne, moj dra-

gi Potemkin, sedaj bōš zopet srečen, sedaj se Ti bo povrnila volja po življenju, sedaj se boš zopet smehljaj, tvoj obraz bo zopet rdel od zadovoljstva.

— Da, odvrne Potemkin, — čutim, da mi bo ta mladi zdravnik vrnil moj duševni mir, in da bo ublažil strašno nesrečo ki me je doletela.

— Srečna bova, preživljala bova zopet iste trenutke blaženosti, kakor nekoč, — še enkrat bova preživljala prve dni najine ljubezni.

Potemkin ne odgovori.

Neprestano je moral misliti, kako mu je mladi zdravnik nežno stisnil roko, na čustvo, ki ga je takrat prevzelo, na njegov pogled, ki ga ni mogel pozabiti.

Ni si mogel razložiti, kaj naj to pomeni.

Zakaj ga ni mogel pozabiti?

Kaj je bil vzrok, da je ta mladenič tako deloval na njega? Zastonj se je vpraševal knez Potemkin odgovora ni našel.

129 POGLEDVJE

Potemkinova mladost

Mala vrtna hišica, v katero se je preselil knez Potemkin z mladim francoskim zdravnikom se prav ni nahajala v drevoredu Carskega sela, temveč na robu bližnjega gozdička.

Obsegala je lepe, prosterne sobe, ki so bile urejene v ruskem narodnem stilu, toda opremljene so bile z vsemi mogočnimi udobnostmi, ki bi jih lahko našla le v palači.

Ta vrtni paviljon je zgradila carica Elizabeta, v teh molčečih sobah je navadno sprejemala svoje številne ljubčke.

V sredini hišice se je nahajal velik, elegantno urejeni salon, kjer se je posebno odlikoval veliki kamen. Po stenah so visele dragocene slike, na omarah in na kaminu pa so stale dražestne male figurice iz porcelana in dragocenih kovin

Na levo in desno od salona so se nahajale spalnice, v katerih so se posebno odlikovale ogromne postelje, ki so bile prava mojstrska dela mizarске umetnosti. Spalnice so bile v zvezi s kopalnicami.

Na sredi salona je stal kip iz medi, ki je predstavljal Petra Velikega.

Kip je bil zelo velik in prav za prav bi spadal na kak trg, toda carica Elizabeta ga je postavila v ta paviljon, — morda iz kaprice, morda pa je imela za to poseben vzrok.

Noben tujec, ki je prišel v Carskoje selo, ni pozabil pogledati ta kip, ki je predstavljal carja Petra Velikega v tesarski obleki, ki jo je resnično dalj časa nosil, ko se je učil v Hollandiji tesarske umetnosti. Še predno je prišel Potemkin z doktorjem Betalesijem v vrtni paviljon, je Katarina poskrbela, da jima ni ničesar primanjkovalo.

Cel dan so nosili služabniki najrazličnejše stvari v hišico.

Poslala jima je množino mesa in najrazličnejših jedi, vina, šampanjca, likerja, žganja, pozabila ni niti na potice, torte, sladkarije, — poslala jima je raznega sadja najrazličnejših delikates — z vsem je napolnila velike omare, ki so se nahajale v kuhinji.

Tudi jima ni pozabila napolniti predale omar v spalnicah s tokabom in cigareti, — poskrbela je, da jima tekotom osem dni ničesar ne manjka.

Toda carica je mislila celo tako daleč, da jima ni pozabila poslati mečev, da se lahko vadita, ako kdaj na bi hotela na izprehod.

Skozi okno vrtnega paviljona sta mogla pregledati divno okolico.

Na eni strani so bila okna obrnjena proti gozdu, na drugi strani pa proti drevoredu Carskega sela, kjer so rastle lepa drevesa, kjer so evetele rože in vonjale vijolice.

— Z eno besedo — ta hišica je bi-

la kakor nalašč za to, da nudi zavetišče ljudem, ki so se našli v prvi ljubezni, — mlademu zakonskemu paru, ki se je izpred oltarja zatekel v samoto, da preživi nekaj časa v tej hišici in da sanja sanje svoje mladostne ljubezni.

Jo sicer taki kraji, toda človek jih redko najde.

Danes pa je običaj, da se novoporočence po poroki naselita v kakem hotelu, kjer ju obkrožujejo sami tuji ljudje — namesto da bi pobegnili v samoto da bi se skrila pred vsemi pogledi, da bi vsaj prvi čas svojega zakonskega življenja živela sama za sebe.

Kajti le v samoti lahko plava nad novoporočencema genij mlade ljubezni.

I nad paviljonom v Carskem selu je plaval genij mlade ljubezni!

Še pred šestimi urami je prišel doktor Betalesi v vrtni paviljon.

Bil je točen človek.

S seboj je prinesel majhen kovček iz elegantnega usnja, v katerem je najbrž imel svoje perilo in obleke.

Postavil ga je v eno izmed spalnic in to v ono, ki je bila najpriprosteje urejena.

Nato stopi v skupni salon in pogleda skozi okno.

Gledal je v gozd.

Na njegovem mehku, dražestnem obrazu se od časa do časa pojavi smehljaj.

Ustnice so mu šepetale samo eno besedo in če bi bil kdo v bližini, bi lahko slišal:

— Naposled, naposled sem zopet pri njemu!

Zdajci sliši korake in v hišico stopi knez Potemkin.

Preko očesa je imel še vedno črno obvezo.

Ko je stopil v paviljon, mu je bilo lahko pri srcu, ker je upal, da se bo kmalu rešil odurne obveze.

Neumni metuljček

Metuljček je zaživel, ko je bilo sonce zlata krogla na vzhodu. Po vlažnih majavih nogah se je izkobil iz zapredka na vejo. Obstal je tu in lahko omahoval, sonce in veter pa sta ga medtem sušila. Preko morja sem so ga grel sončni žarki, ki so se mednje vpletale hladne jutranje sapice. Z lahnim ljubkovanjem so mu zlaščile dolgi život in sprostile velika krila, ki so bila zgrabana kakor pahljača. Toplo sonce je storilo, da je narastel in da je zaplalo v njem veselje novorojenega življenja.

Komaj se je rojstvo dovršilo, že so se krila razganila in razprostrla po zraku. Skraja so se omotično zibala s strani na stran, da so se uravnovesila, potlej pa so ljubko udarila navzven in navzdol v držo. Bila so za la in tako velika, da so odela in skrila ves život. Krasila jih je vsepovsod tudi barva, da je bilo težko videti, kje so bela in kje pokrita s črnimi obročki, ki so se pred očmi na videz naglo razmnoževali. Vendar so se oboja krila zdela nekako čudno bela. Metuljček je čepel na veji razprostrtil kril, lepo rojen in dorastel. In z nobenim glasom, ne z veseljem ne z žalostnim ni motil tihe lepote svojega skrivnostnega ustvarjenja. Prelepa božja stvarca!

Brez truda se je dvignil z veje in ljubko krenil po nevidni zračni opori — tiho, brez najmanjšega glasu. Noben zvok, noben šelest kril ni prerušil neizrečne tišine njegovega žitja. Krila so se mu razgrnila po sapici, neštokrat mično zamahnula gori in doli, se zdaj zaletela zdaj odgnala, kakor da bi poigravala na nekem glasbilo, prešerno skakljaje od glasilke do glasilke. Kakor da je veter zaplesal z njim, se je zvrtil visoko v zrak, potlej pa minil v globino.

Globina je bila okrogla dolinica, ki se je odpirala na prodnat obalo in morje. Ob straneh so bile samo nizke skale, katerih vesine je pokrivala trava, grmovje, bodičevje in praprotnje. Povsod tu so rastle drobne cvetice. Ptiči so frfotali sem pa tja, majhni med grmovjem, veliki

galebi pa so plavali po praznem sinjem nebu. V travi so se potikala različna neštevilna bitja in se vse vprek oglašala, da žive. Njihovi glasovi so se stapljali v zaspano brenčanje. In vsepovsod naokoli je metuljček uzrl tisoče drugih sebi podobnih metuljkov, ki je vsak frfotal, krožil in se poganjal gori in doli. Vsak je bil drugačne barve in velikosti, toda eden lepši od drugega, ko se je tiho in neugnano spreletaval. Naš metuljček se je pridružil tej trumi metuljkov, ki so hiteli od cveta do cveta in pili iz njih med. Kdaj pa kdaj si je počil na bleščečem toplem soncu. Poigraval se je z drugimi metuljčki. Toda čez vse rad je letal in frfotal po lepem praznem zraku; kar naprej je utripal s svojimi lesketajočimi se krili, s hipnim zaletom kvišku, kvišku v veter, nato križem navzdol k tlom in spet zdaj v to zdaj v ono stran, postrani proč, zdaj navznoter, zdaj navzven. Kakor da bi se podil po neskončnih zapletenih križpotih neba.

Kmalu po poldnevu je metuljček krenil h kraju obale, kjer je rasel šop škrlatnordečih cvetic. Nekaj časa se je nosil med cveti in si potem med njimi počil. Sonce je pripekalo. Vročina je pritiskala na prod in na širo morje, ki se je belo svetlilo pod sončnimi žarki. Zda je s kopnega sem potegnil nov veter. Lahno in osvežujoče je vel v počasnih dolgih sunkih. Nizko je pripognil škrlatne cvete, ki je na enem izmed njih počival metuljček. Bilo je, kakor bi se otroci vsi hkrati globoko priklonili. Metuljček se je vznemiril. S tremi dolgimi skoki se je križem poglaval navzgor, visoko pod nebo in se potlej dal, da ga je nosil veter. Veselilo ga je, da je veter tako prijetno pritiskal ob život in krila. Suho zemljo je pušal za seboj in plaval zunaj nad morjem. Dolgo je frfotal, s krili lahno udarjal in polzel z dolgimi krepkimi sunki vetra, ki je nenemoma vel. Drsel je dalje, ves dremav

Mladinski kotiček

od ugodja, ker je tako z lahkoto in hitro letel. Potlej pa se je na lepem z naglimi in zapletenimi kretnjami kril porlekel navzdol, iz obsežja vetra k tlom, kakor je menil.

Toda pod njim ni bilo nobenih tal. Namesto teh je uzrl prečudno ravno planjavo, ki se je neprestano zibala. Po njej so bili neštevilni, ob krajih temnomodri valčki, ki jim je sončna luč posrebrila grebene. Tu in tam so bile tudi črne in svetlozelene pege, druge spet iskrece se lise pen. Metuljček je sodil, da so svetle stvarice cvetice in zletel k eni od njih. A ko se je približal blizu, mu ni zadisalo po cvetnem medu. Vanj je udaril oster duh, ki ga ni poznal in ki se mu je grajal. Tedaj sta trčila dva valčka, in kvišku je brizgnila kapljica, ki ga je zadela v život, da je prestrašen urno vzletel. Vzpel se je visoko nad morje in letel spet z vetrom, ki ga je naglo odnašal od neznanega nevišnega kraja. V vetru, vročini in soncu spet vesel, je pozabil na svoj strah.

Nikjer že ni bilo niti sledi zemlje. Na vseh straneh je obkrožalo morje nebo. Morje je bilo modre planote, nebo pa poslikano, nanjo povezanega časa. In beli metuljček, samotni ujetnik pod to neizmerno časo, se je vozil dalje z vetrom in čvrsto frfotal s svojimi gizdavi krili.

Kakor da je od navdušenja otopel, je letel vse dotlej, dokler se ni veter na lepem polegel in dokler se ni velika tišina zgrnila nad hrbtom morja in praznim zrakom nad njim. Metuljčku so krila opešala in hipoma je odfrfotal navzdol, da si počise počivališče in osvežujoči cvetni med in se okrepča.

Toda planjava, ki se je neprenehoma zibala in murala, je s svojim zoprnim duhom metuljček znova odgnala. Preplašen je spet vzletel. Toda to pot se ni dvignil visoko. Njegov moči so pojemale. Znova ga je

zaneslo navzdol. Z zapognjenim koncem života je oplazil morje. Še enkrat se je dvignil. Ne da bi si dal miru, se je nor zaganjal in odrival po vročem zraku in z besnim udarjanjem svoji hlepih belih kril izerpaval svoje zadnje moči. A kakor je tudi tepel s krili, je le začel počasi padati. Krila so se mu povešala in omahovala kakor ob rojstvu, ko so se bila izmotala iz zapredka. Život mu je oplazilo morje. Potopil se je v vodo. Krila so samo še enkrat zafrfotala, ptelj pa vpila morskovo vodo kakor pivnik črnilo.

Okrogla glavica se je še nekajkrat rahlo zganila, nato pa je metuljček obležal na miru.

(Angleško: Liam O'Flaherty.)

Dete in mati

(Prekmurska pesem)

Mati, gda nam oča pride
Mati, gda že miné boj?
— Skoro bo že, dete moje,
le potrpi, srček moj!

Mati, či om lepo molo,
ka mi oča prinesé?
— Puško, sablo, dete moje,
pa šee konja pod tebé.

Mati, jei mojga očó
krugla ranila ne bo?
— Ne de, ne de, dete moje,
zdrav nam pride on domo.

Mati, gda bom jaz že velki,
te bom tudi jaz vojak!
— Skuznato si zdehne mati:
Boš, kak oča tvoj, junak...

Vsaki den spítávlé mater
sinek srčni tak lúbó.
Ah, ne sluti šee síročé,
da očeta več ne bo.

Morje

Tajnosti morje mi povej,
ki jih skrivaš v globini svoji,
Miru mi v srečju ni poprej,
da vem, kje so zakladi tvoji.

Molčiš! Čemu ne odgovoriš?
O morje mirno modro-plavo.
Zakaj divjaš, ko veje piš.
Mar vse ti je le v zabavo?

Vem, tajnosti mi ne izdaš,
ki skrivaš jih na dnu morjá.
Ah, morda tudi ti ne znaš
za želje skrite na dnu sreča!

Leopold Šetina, Buenos Aires

Anekdote

Žena angleškega pisatelja Walterja Scotta je bila nekega dne neutožljiva. "Poslušaj", je potožila svojemu možu, "jaz bom morala enkrat naše otroke temeljito nabunkati!" — "Kaj pa se je zgodilo, draga moja?" — "Pomisli, Walter, ti ne pripravi so naredili na moji šivalni mizi strašen nered. Tudi ena reč ni več na svojem mestu. Človek mora obupati. Kar jokala bi od jeze." — "Ali ženka", jo miri Scott, "tega niso naredili otroci, ampak jaz." — "Ti?" — "Da, jaz!" — "Za božjo voljo, zakaj pa?" — "Hotel sem ti vrniti nemilo za nedrago. Ker si ti 'pospravila' mojo pisalno mizo, sem čutil nujno potrebo, da na enak način naredim red na tvoji šivalni mizi."

Rihard Strauss se je v nekem malem mestu udeležil velikega simfoničnega koncerta, ki ga je izvajal mestni orkester, ojačen z nekaterimi diletanti. Kot častni gost je Strauss sedel poleg župana. Pri posameznih točkah simfonije pa je prav kritično pogledaval.

Med odmorom mu je v opravičilo župan dejal: "Škoda, da naš orkester ravno danes tako slabo igra." "Da", je odvrnil Strauss, "to je pogosto tako z ojačenimi orkestri."

Oblekel se je v uniformo Preobraženskijske garde, v isto uniformo, ki jo je nosil, predno je postal generalmajor, isto uniformo, v kateri ga je nekoč poznala Elizabeta.

Zdajci si odpaše meč, ga postavi v kot salona, svojo kapo vrže na stol in se napoti k zdravniku.

— Tu ste že, moj dragi doktor Betalesi, — vzklikne. — Sedaj sva sama.

Mladi francoski zdravnik lahno zardi.

— Upam, — reče Potemkin, — da se bova razumela. Vidim, da ste že pogrnlili mizo, najina večerja je že pripravljena. — Ako hočete z menoj večerjati, doktor Betalesi, vas prosim, da se vsedete z menoj za mizo.

— Bodite tako dobri, knez Potemkin, — reče mladi zdravnik, — snamite si predvsem svojo črno obvezo, ker me moti pri mojem opazovanju.

— To storim zelo nerad, — odvrne Potemkin, — nimam rad, da kdo gleda v mojo očesno votlino.

— Jaz sem vendar vaš zdravnik, — mene morate ubogati. Verujte mi, da vaša prazna očesna votlina zame ni tako strašna, kakor za druge ljudi.

Potemkin obljubi, da si bo snel obvezo.

On jo poskuša sneti, toda ni je mogel razvezati.

— Dovolite, da vam pomorem, knez — reče doktor Betalesi.

— Če ste tako ljubeznivi.

Potemkin sede, zdravnik pa se postavi za njegovim hrptom in počasi razveže vozle na črni obvezi.

Pri tem se je dotaknila njegova roka Potemkinove glave, njegovi prsti so nežno in neslišno gladili temne in kakor svila mehke kodre lepega kneza.

Kako lep je bil Aleksander Potemkin, kljub temu da je izgubil oko.

Kako bi vendar mogel izgubiti svojo lepoto?

Obraz je imel še vedno mlad.

Njegov plemeniti obraz in mladost to sta bila sestavna dela njegove lepote.

Črna obveza je odstranjena!

— Dovolite mi sedaj, da vam pregledam rano, — reče mladi zdravnik.

Po teh besedah stopi mladi zdravnik pred Potemkina, ki je naslonil glavo na blazino naslanjaja — in se zagleda v očesno votlino.

— Zakaj so se sedaj naenkrat orosile njegove oči?

— Zakaj so sedaj vztrepetala njegova prsa?

— Ali še ni bil vajen takih ran?

Doktor Betalesi je imel mehko srce.

On pogladi s svojimi prsti Potemkinovo čelo.

Kako je knezu ugajal ta dotik!

— Rana se je dobro zacelila, — reče mladi zdravnik, — lahko vam bom torej vstavil stekleno oko.

— Sicer ga bom pa zgotovil že mnogo prej, kakor pa mislite vi, knez. — Nocoj bom delal in upam, da vam bom že jutri lahko pokazal osnutek očesa.

— Kaj — tako hitro?

— Seveda — steklo sem že pripravil, — reče mladi zdravnik, — končati moram le še slikanje, pri čemur pa sem hiter in spreten.

— Sedaj pa, knez, — vzklikne doktor Betalesi in odstopi nekoliko korakov, — sedaj vas ne bom več motil, se da lahko večerjava, če vam je prav.

Oba sedeta za mizo, kjer so se nahajali na dragocenem prtu zlati in srebrni krožniki, na njih pa najfinije delikatese in izbrana vina. Oba začneta večerjati.

Med večerjo sta se pogovarjala o raznih stvareh.

Pokazalo se je, da sta se že od začetka svojega skupnega življenja do-

bro razumela.

Po večerji si prižge knez Potemkin cigaro.

— Ali kadite, doktor?

— Cigareto, ako smem prositi! — odvrne doktor.

Potemkin prinese tako svojo dozo, ki je bila okrašena z dragocenimi briljanti.

On jo odpre in ponudi zdravniku cigarete.

Ta si vzame cigareto in si jo prižge.

— Zdi se mi, da niste kadilec, — se nasmeje Potemkin, — vidim da redkokdaj kadite.

— Prav imate, jaz ne kadim.

Molče je pogledal Potemkin modri dim svoje cigare.

— Kako vam ugaja naša carica, — vpraša nepričakovano.

— Smatram, da mi o tem ni treba soditi, — odvrne doktor Betalesi, — zgodovina je napravila o Katari- ni svojo sodbo.

— Ali ni izredno lepa žena?

— Ona je velika in dobra carica.

— Ni dvoma — odvrne doktor Betalesi. — Vi imate dovolj vzroka, da se divite Katari in da jo hvalite.

— Seveda, — zajecja Potemkin, — seveda, jaz se divim Katari in.

— Kako se ji ne bi divil — nadaljuje živahno, — njej se moram zahvaliti za vse, kar sem, ona me je dvignila od navadnega poročnika tako visoko.

— Neke ste bili poročnik?

— Da, tako sem začel s svojo vojaško karijero, — bil sem poročnik Preobraženskijske garde.

— Ali večkrat mislite na ta čas?

— Vpraša ravnodušno doktor Betalesi. — Mislim, ali se še spominjate tistega časa, ko ste bili še navaden poročnik, ko še niti sanjali niste, da vas bo obdajajo toliko časti in bogastva.

Potemkin globoko vzdihne.

— Vi bi hotel zvedeti, — odgovi-

— če se še spominjam tistega

časa, ko še nisem imel ničesar drugega kakor svoj meč in svoje pošteno ime, tistega časa, ko sem šel večkrat lačen v posteljo in ko sem skrbno opazoval svoje raztrgane čevlje, ki bi jih moral dati popraviti, a nisem imel denarja.

So ljudje na svetu, ki se v sreči radi spominjajo onega časa, ko so bili še majhni in neznatni. Tak sem tudi jaz, doktor Betalesi. — Oh, tudi jaz se pogosto spominjam svojih siromašnih časov.

— Ali ste bili res tako ubogi?

— Bil sem revnejši, kakor si mislite. Dobival sem sicer svojo plačo kot častnik, toda kaj pomeni to, če človek nima že od doma denarja?

— Bili ste torej že od doma revni?

— Reven sem bil kakor čerkvena miš, — odvrne Potemkin — morda vas bo zanimalo, da zveste moje življenje?

— Zanimalo me bo, — odvrne francoski zdravnik in stresne pepel svoje cigarete. Potemkin se za trenutek nasloni na svoj stol.

Zbiral je svoje raztresene misli.

Preko njegovih mehkih in lepih ustnic, so ubajali modri kolobarji njegove cigare, on zapre oči, končno pa začne:

— Redil sem se v Smolensku, kjer je živel moj oče na svojem bogatem in velikem posestvu. Bil je upokojeni major.

— Rekli ste mi, da niste bili bogatega pokolenja.

— Bogataši postanejo siromaki, — odvrne Potemkin. Tudi učenjaki trdijo, da se vsako premoženje izgubi najpozneje tekom štirih pokolenj, pa naj si bo še tako veliko.

— Zelo dobro se spominjam svoje ga očeta, — bil je velik in lep človek in četudi je imel že petdeset let, je imel le nad seneci sive lase.

— Moja mati je pripadala neki najodličnejši moskovski družini in se ni smela poročiti z mojim očetom, ker je bil navaden meščan. Toda mo-

je starše je združila ljubezen, ker ljubezen lahko premaga vse ovire.

— Vse, — potrди doktor Betalesi odločno, tako da se je tudi Potemkin začudil.

— Ali ste tudi vi že pridobili v tem področju izkušnje? — ga vpraša Potemkin.

— Eno samo izkušnjo, — odvrne francoski zdravnik, — toda ta izkušnja velja za sto drugih.

— Moji starši so bili devet let oženjeni, jaz sem bil star sedem let, ko mi je umrla mati.

Takrat smo se nahajali v Moskvi, kjer smo imeli lepo hišo.

Nikoli ne bom pozabil pogleda, s katerim me je opazovala mati na smrtni postelji — nikoli ne bom pozabil njenega smrtnega strahu, ki ji je odseval z obraza, ko je položila svoje bele, suhe roke na mojo glavo in dejala:

— Oh, moj ubogi otrok, — kaj bo s teboj — ko ne bo več mene na svetu?!

— Nato me je blagoslovila.

— Čez nekaj trenutkov je zatislila za vedno svoje blage oči.

— Oh, prosim vas, oprostite mi, če prekinem svojo povest za kratek hip, — spomin na mojo mater je tako bolesten! — Oh, ona je imela zvesto srce, — človek pa ne najde mnogo zvestih ljudi na svetu.

Potemkin vstane in stopi k oknu.

S čudnim pogledom je gledal za njim mladi zdravnik in tiho je šepetal:

— Kdor ljubi svojo mater, je dober človek, — a dober človek je on, ker jo še vedno.

Zunaj je svetil mesec in lil svojo svetlobo na majhni vrtni paviljon v Carskem selu, a ta svetloba je bila lepša, kakor svetiljka, ki se je blešketala pod rdečo svilo v sobi.

(Dalje prihodnjič)